REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf.. Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 15.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 83 —Anul LXXI. Brașov, Sâmbătă 12 (25) Aprilie 1908.

Paști vesele.

De câteori în cursul anilor grei și viforoși pentru națiunea noastră românească n'am dorit din adâncul inimii s'ajungem și noi odată Paști vesele.

Nu ni-a fost dat. Nu s'a putut. Dumnezeul popoarelor vrea să ne pună la probă statornicia și tăria noastră: să dovedim dacă suntem vrednici de laudă, de lauda neamului și a obârșiei lui, ca viță a poporului plin de virtute și înțelepciune, care a stăpânit odinioară peste toate țările și mările, pe unde numai a putut străbate.

Incă nu am trecut peste încercarea cea grea, încă n'am convins lumea de azi, care ne încungiură, că suntem fii poporului-împărat — în adevăr, nu numai prin vorbe, ci și prin fapte.

Adevărat că oșteanul nostru, al celor de pe platoul Carpaților, a făcut să răsune țara și împărăția de lauda vitejiei sale în răsboaiele veacurilor trecute, dar Românul n'a luptat sub steagul lui — gloria vitejiei sale n'a ridicat vaza neamului său, ci a fost spre mărirea împărăției, în care națiunea noastră nu s'a bucurat de acele drepturi, ce se cuvin unei națiuni, care știe să trăiască și să moară pentru patrie și tron.

O singură dată, într'un ceas, când vitregimea sorții noastre părea că ne-a părăsit, norii cei grei ai vieții noastre ca popor au fost spintecați și resfirați de o puternică rază a soarelui dreptății. — Conștiința șoptea celor puternici ca și celor mai slabi, să fie cu dreptate cătră poporul român, care prin veacuri a fost gata să-și verse sângele și să-și jertfească averea pentru patrie și Domnitorul său.

Dar a fost o zi șugubeață de primăvară. Razele aurii și calde ale soarelui abia au sărutat plaiurile și culmile munților noștri strămoșești și sau și ascuns, ca să facă loc iarăș negrei cete a norilor viforoși.

Și earăși, sărmanii de noi, ne-am găsit în întunerec asupra sorții noastre. Surprinși de întorsătura neașteptată a vremei, nu voiam să ne credem ochilor. Ni-se părea că e o șagă a puterilor cerești, cari ne-au luat încântătoarea priveliște tocmai în clipita când începeam să ne desfătăm ochii cu ea.

S'au împărțit părerile și speranțele între noi. Ceice credeau în șagă erau gata să creadă că în altă zi soarele va străluci iarăși auriu și cald; alții mai pățiți și mai cunoscători ai vremei le ziceau: să nu ne amăgim, ci mai bine să nu zăbovim, să ne apucăm cu toții de lucru, să ne întindem corturile, și să ne săpăm șanțurile în jurul taberei, ca să aibă unde să se scurgă potopul vremei furtunoase, care vreme nu se arată a fi numai trecătoare; să nu ne ducă vâltoarea cu ele.

A trecut mult de atunci și cerul nostru nu s'a înseninat, ba pare că acum urgia lui vrea să se reverse asupra câmpiilor culturei noastre de abia înflorite și să le nimicească.

Nu ne chiamă cornul la oaste, dar suntem în plin răsboiu, deși toată lumea în jur de noi ne asigură, că am trăi în pace și ne-am bucura de constituție și nu știm de câte alte binefaceri.

Zadarnice asigurări, când loviturile, ce le primim cu țința de a ne turbura și împedeca desvoltarea și înaintarea noastră națională, ca Români și ca popor român, de a pune cătușii limbei și naționalității noastre, le simțim în așa mare măsură, încât putem zice, cu conștiința curată, că abia le mai putem suporta.

Și totuși avem nădejdea că ne e dat să serbăm și noi odată Paști vesele. Dar ocrotitorul marei ginte romane, care ne-a aruncat înainte cu optsprezece veacuri aici pe acest pământ, ca să stăm pază și să apărăm civilizația romană împotriva povoiului îngrozitor al hordelor barbare, așteaptă dela noi, ca încă de aci încolo să ne facem vrednici de a răspunde, cum răspundeau înaintașii noștri pe câmpul libertății, la Christos a înviat! cu „Libertatea a înviat!“

Să nu uităm noi Românii dintre Tisa și Carpați, că străbunii noștri au fost mari nu numai în răsboiu, când erau rupte toate podurile înaintea și îndărăptul lor, ci și în timp de pace, prin virtuțile lor, prin tăria lor sufletească, și prin lăpădarea de sine, când lise cerea pentru binele patriei și a poporului roman. Erau mari și în timp de pace, fiind-că știau să fie tari, statornici și neînduplecați.

Să înțelegem și să învățăm și noi, strănepoții lor, odată dela ei cum trebue să fim și în timp de pace; să învățăm dela ei a fi tari și vituoși prin legătura sfântă a frăției noastre.

Și vom învăța. Năcazul ne va sili să învățăm. Și când prin hărnicia noastră și prin jertfele noastre nesfârșite ne va învrednici provedința să vedem ceriul națiunei noastre iarăși dar deplin înseninat, vom striga noi, ori urmașii noștri, ca să răsune munții Bacegiului, a Retezatului și a plaiurilor lor:

Paști vesele!

La jubileul „Gazetei“.

Seini, Ianuarie 1908.

Salutul institutului de credit și economii „Sătmăreana“ din Seini.

Către Onor. Redacțiune a *„Gazetei Transilvaniei“.*

De când banul stăpânește lumea ca un „Monarh“ absolut, distanța e prea mare dintre starea de bogăție a unora și starea de mizerie a altora; căci banul e o putere mare când este; dar e și mai mare când lipsește. Lipsa banului produce crize, îngrămădit la un loc nevoi sociale. Banul înveninează inima cu patimi, deșteaptă râvna nesațioasă după avere, cultivă egoismul și materialismul, înădușe avânturile ideale și desprețuește comorile morale și spirituale dacă însă inima dominează banul și nu e stăpânită de el, aurul nobilitează, valuta sa se preface în valoare dătătoare de viață.

Banul e numai o chimeră, — avutul cel mai de seamă al popoarelor e *puterea de muncă*. Popoarele cele mai muncitoare îs' mai curate, și cele mai curate îs' cele mai muncitoare. Munca este temeiul fericirei și înflorirei popoarelor. In muncă se desvoaltă trăsătura asemănării lui Dumnezeu: activitatea. Din puterea de muncă a izvorât: limba, legea, știința și arta.

Avuția are două isvoare: munca și chivernisala. In lupta pentru existență acești doi factori au desvoltat și conservat forțele omului. In natură e o sete înspăimântătoare de a nivela toate *„horror vacui“*. Natura n'a născut regi și cerșitori, bogați și proletari — ci numai oameni. Pentru a sana răul, planul străduințelor sociale se lărgește, omul de azi nu se poate orândui în cadrele formațiunilor vechi și societatea omenească din zi în zi alcătuește organe noui, ca postulate ale vieții moderne; pentru-că trei criterii fac pe fiecare popor înaintat: agricultorul sârguincios, meseriașul bun și inteligența cultă.

Pe aceste trei pături sociale ale neamului românesc trebue să le alimenteze institutele noastre de credit și economii. Numai atunci va fi multumit și fericit acest popor, când capacitatea și talentul se va întrebuința nu numai în lucrarea pământului, ci și în industrie și comerciu. Cât de minunat simbolisează tricolorul aceste străduințe ale poporului românesc: Lupta (roșu), bunăstare economică (auriu) instrucția (albastru) Bunăstarea unui popor e rezultatul libertății politice, moralității și a instrucțiunei.

Din prilejul binevenit al aniversării de șaptezeci de ani a „Gazetei Transilvaniei“ salutăm în D-Voastră pe alesul poporului român, care ați servit cu înantașii D-Voastră dinpreună — poporul român în marea lui renaștere. Vă dorim din inimă să aveți parte de onoarea, ca munca D-Voastră să propășească pentru triumful ideilor, pentru cari de șaptezeci de ani se luptă „Gazeta Transilvaniei“.

In Seini, Ianuarie 1908.

Direcțiunea și funcționarii institutului „Sătmăreana“.

Șard, 28 Martie (9 Aprilie) 1908. — Din incidentul serbării jubilare a „Gazetei“, Vă rog să primiți și din partea-ne călduroase urări și dorări de bine. Dumnezeu bunul să vă reîntinerească puterile și să vă puteți vedea toate dorințele și aspirațiile realizate!

Leontina și Traian H. Pop.

Ujfalău, (lângă Reghinul săsesc) 30 Martie 1908. — Să ai inimă vârtoasă ca stânca și tare ca oțelul, — totuși când „Bunica“ noastră dela Brașov își serbează jubileul de 70 de ani nu poți sta indiferent. Vrând nevrând trebue să te asociezi celorlalți frați, deci din incidentul acestei memorabile serbări, bine voiți a primi și din partea mea ca abonat aproape de 30 ani, călduroase felicitări, să trăiți la mulți ani, ca să ne mai puteți conduce, sfătui și înpintena la lucru pentru înaintarea neamului nostru.

Ioan Moldovanu
paroch rom. și viceprotopop onorar.

Chișinda, 29 Martie v. — Unica mea soră! Din somnul cât de mare cu tine mă trezeam. De zece ani te cunosc și mă ocup cu citirea ta iubita noastră „Gazeta Transilvaniei“. Dar totuși de când o cetesc foarte m'am deșteptat. De aceea inima și cugetul meu e mult recunoscător pentru însuflețirea ziarului nostru, dar și pentru prea considerabilul domn ca vrednic conducător și proprietar Dr. Aurel Mureșianu.

Oh! mult mă rog la bunul Dumnezeu să binecuvinte truda și jertfele de 70 de ani, cu care s'au luminat vrednicul nostru popor, adecă frații noștri Români. Și des înainte să dea Dumnezeu și fiul său Isus Cristos, prin care și mai departe „Gazeta“ floare să fie, zeci și mii de ani să înflorească să-și țină jubileele.

Anastasia Stoisici
agronoamă.

Trieste, 21 Aprilie 1908. La prețul numărului jubilar, trimis deja, mai adaog împreună cu felicitările mele *2* (două) *cor.* pentru *„fondul jubilar“.*

Ioan B. Lemeny

Baia de Criș, Aprilie 22. Pentru numărul jubilar și fondul ziariștilor români trimete d. *Dr. Victor Nemeș* advocat *10* (zece) *cor.*

Cristian, 23 Martie v. — In aceste momente de grea cumpănă, care suflet românesc ar sta nemișcat la auzul cuvintelor, că valorosul ziar „Gazeta Transilvaniei“ a împlinit 7 decenii dela apariția sa, în care timp luptat-a cu cinste și dragoste pentru prosperarea neamului românesc în toate cele bune și folositoare, oțălind în acelaș timp sentimentele poporului nostru în crâncena luptă pentru existență — purtând cu demnitate stindardul nostru național în mânia atâtor furtuni clătinătoare a veacurilor de grea urgie.

Din acest fericit prilej vin — ca cel mai umilit muncitor în agrul cultural — a împărtăși cele mai călduroase urări de bine decanului ziariștiicei române: Dr. Aurel Mureșianu, dorindu-i deplină sănătate și viață îndelungată, precum și on. domn redactor și colaboratorilor săi încă mulți ani!

Ghimbășeanul.
învățător și publicist.

Sz. Kövesd (Sarmasag), Aprilie 1908. — Să trăiască Dr. Aurel Mureșianu, să poată dirige încă mulți ani fericiți Gazeta de Dumineca, la care sunt abonat dela începutul ei.

Stefan Timoc
învățător.

Revista politică.

Marţi, a treia zi de Paşti, s'a întrunit în Budapesta congresul anual al *partidului social-democrat din Ungaria*, în care se desbat toate cestiunile de viaţă ale acestui partid şi se stabilesc măsurile pentru purtarea luptei în viitor. Cel mai însemnat obiect al desbaterilor a fost deastădată *cestiunea votului universal*. Preşedintele congresului, Alexandru Garbay, a ţinut un lung discurs, în care şi-a exprimat speranţa firmă, că faţă de încercarea guvernului de-a întroduce pluralitatea votului, adecă, ca un alegător să aibă mai multe voturi, muncitorimea îşi va şti face datoria. Votul universal, a zis oratorul, trebue introdus, căci muncitorii nu mai aşteaptă, şi dacă guvernul nu se va ţinea de terminul fixat în urmă, muncitorimei nu-i rămâne altceva de făcut decât *proclamarea grevei politice în massă*, spre care scop trebue să se pornească în întreaga ţară o întinsă agitaţiune. Vorbirea preşedintelui a fost primită cu mare plăcere, ear congresul a votat o moţiune în sensul acesta, ca adecă să se pregătească greva generală pentru casul, când guvernul n'ar introduce la terminul fixat votul universal fără nici o restrângere.

In decursul desbaterilor acestui congres a venit vorba şi de *partidul naţionalităţilor*. Unii dintre vorbitori au întrebat că pentruce comitetul central al partidului n'a căutat să se înţeleagă cu deputaţii naţionalişti, ca umăr la umăr să se lupte pentru întroducerea votului universal şi la nevoie să trântească chiar şi guvernul. La aceste întrebări, preşedintele a răspuns, că s'au făcut încercări în privinţa aceasta, însă fără rezultat. Prin urmare, a zis preşedintele, socialiştii nu pot aştepta nimic dela partidul naţionalităţilor, fiindcă acest partid nu cutează (?) să între în luptă mână în mână cu socialiştii.

Mai amintim încă, că din darea de samă ce s'a prezentat congresului reiese, că venitele partidului socialist au fost în anul trecut de 540,000 coroane, ear cheltuelile de 545,000 coroane.

*

Sâmbăta trecută *au fost închise camerele României* printr'un mesagiu regal. In acest mesagiu, prin care regele Carol mulţumeşte senatorilor şi deputaţilor pentru munca rodnică ce au adus'o spre binele şi prosperarea ţării, se spun între altele următoarele:

„Preocuparea tuturor a fost rezolvirea *chestiunei agrare*. Aţi discutat, îmbunătăţit şi votat 15 legi organice de cea mai mare importanţă înfăţişând în organismul statului o întreagă reformă economică, socială şi politică:

„Legile învoelilor agricole, a judecătoriilor de ocoale, a Casei rurale şi a mărginirei drepturilor de a ţine moşii în arendă, — legile de organizare a comunelor rurale, a aşezămintelor sanitare judeţene şi comunale, a jandarmeriei rurale, — legile monopolului vânzărei beuturilor spirtoase în comunele rurale şi măsurilor în contra beţiei, a desfiinţărei taxei pe hectarul de pruni şi înfiinţărei pe decalitru de ţuică, — modificarea legilor licenţei, a băncilor populare, a Creditului agricol şi a Creditului viticol, — legea pentru dotarea şcoalelor primare cu pământuri de cultură pentru învăţătura agricolă practică, — în fine legea pentru uşurarea agricultorilor de daunele suferite în timpul răscoalelor din Martie 1907“.

Fie ca aceste importante legi să aducă roadele dorite de toată suflarea românească!

*

Zilele trecute era să isbucnească un *conflict între Italia şi Turcia*, fiindcă guvernul turcesc n'a voit să dea voie guvernului italian să deschidă câteva oficii postale pe teritoriul Turciei. Din causa aceasta guvernul din Roma a trimis în apele turceşti câteva corăbii de răsboiu pentru a constrânge Poarta să implinească cererile sale. Sultanul, prinzând de veste de apropierea flotei italiene, a împlinit iute şi de grabă cererile Italiei şi astfel guvernul Italiei poate să înfiinţeze acum în dragă voie oficiile sale postale.

Viaţa la Bucureşti.

Bucureşti, 10 Aprilie 1908.

Eri *Academia Română şi-a încheiat sesiunea anuală*, după o activitate bogată şi lungă de aproape o lună. In cursul întregei sesiuni au fost 7—8 şedinţe publice, în cari, în faţa unui public în totdeauna numeros şi ales au făcut diferite comunicări dd. Bogdan, Xenopol, Grecescu şi Babeş. Au fost aleşi câţiva membrii pentru diferite secţiuni corespondenţi şi activi; pentru secţiunea literară trei membri ordinari: dd. *N. Gane*, *A. Bârseanu* şi *D. Zamfirescu*. S'au decernut premiile acestui an pentru diferite lucrări ştiinţifice şi literare, şi s'au proclamat premiaţii în ultima zi în şedinţă publică solemnă. S'a hotărât pentru viitor luna Maiu pentru sesiunea generală.

In şedinţa de Joi (3 Aprilie) a luat parte şi *A. S. R. Principele Moştenitor*.

La sosire preşedintele Academiei, d-l A. *Saligny*, a rostit câteva cuvinte de bunăvenire, la cari A. S a răspuns prin câteva frumoase cuvinte arătându-şi mai întâi părerea de rău, că din pricina tristelor evenimente cunoscute, anul trecut n'a putut să vie în mijlocul Invăţatului Corp şi apoi părerea de bine, că se vede în sfârşit din nou în mijlocul oamenilor învăţaţi ai neamului.

Cuvintele A. S. au fost însoţite atât de aplauzele academicianilor, cât şi de ale publicului număros din sală.

*

In aceasta şedinţă d-l I. *Bogdan* şi-a cetit comunicarea sa despre *„Documentul Răzenilor dela 1848 şi organizarea armatei moldoveneşti în secolul XV-lea“*.

Acesta e un document descoperit de d-l Zamfir Arbore, un document din 1448 prin care Ştefan-Vodă al Moldovei dăruieşte la patru oşteni ai săi dela hotarele ţării mai multe pământuri. Actul e interesant prin chipul cum e făcută donaţia şi prin aceia, că e cea dintâi împroprietărire a unor oşteni pentru servicii aduse »moşiei« strămoşesti.

Pentru înţelegerea mai clară a acestui document d-l Bogdan vorbeşte şi de întocmirea oştirei, dând date de cea mai mare însemnătate pentru organizarea armatei moldoveneşti de pe acele vremuri, organizare care avea multă legătură, multe lucruri comune şi multe împrumutate dela armatele polonă, germană şi maghiară.

*

A doua zi (Vineri, 4 Aprilie) d-l Dr. *Victor Babeş* şi-a făcut comunicarea sa despre *„Starea actuală a luptei împotriva cancerului“*.

A arătat că cancerul (racul) nu e azi mai des, mai răspândit decât în trecut. Sunt însă azi mai multe cazuri constatate de canceri, fiindcă ştiinţa reuşeşte tot mai mult să cunoască semnele acestei boale.

Şi iarăşi nu e adevărat, că această boală ar fi mai răspândită în societăţile mai civilizate, la oraşe bunăoară. Ea e tot atât de răspândită la sate printre muncitorii de pământ. Dar se pare tot mai rară în societăţile, unde sunt rari şi doctorii, cari ar putea să le constate. Aşa că odată în adevăr s'a afirmat, că în întreagă Africa nu se găseşte un om canceros şi de bună seamă prin multe insule din Australia nu există această boală pentrucă nu există nici doctorii. Şi astfel în societăţi aşa de înapoiate nu există nici tuberculoză şi nici o altă boală primejdioasă şi molipsitoare. Cu cât o societate e mai înapoiată, cu atât bolile sunt mai rare şi cu atât moartea pare mai naturală.

Constată apoi că e mai des cancerul la femeie, care pe lângă cancerul stomachal mai are cancerul mamar şi uterin.

Astăzi singurul tratament al acestei boale e extirparea cancerului prin operaţie la cele dintâi semne ale sale, pentrucă să nu se învechească. 20—25 la sută dintre oameni sunt canceroşi (!) Boala nu e nici ereditară, nici molipsitoare, neavând nici un microb, de oarece e produsă de aşa numitele celule canceroase.

*

Marţi, la 8 Aprilie, d-l *Negruţi*, vicepreşedinte pentru secţia literară, ţinând loc de preşedinte, a făcut de încheere, după proclamarea premiilor, o dare de seamă despre activitatea Academiei în această sesiune.

*

Câteva bubuituri de tun au anunţat în dimineaţa zilei de 7 Aprilie *împlinirea celor 69 de ani ai bătrânului şi înţeleptului nostru Rege*.

Un *Te-Deum* s'a oficiat la Mitropolie în prezenţa miniştrilor şi celorlalţi demnitari ai ţării. De asemenea s'au făcut rugăciuni la toate altarele din ţară pentru sănătatea şi îndelunga vieţuire a Domnitorului.

In aceeaşi zi s'a serbat aniversarea de a doua zi (8 Aprilie) pentru împlinirea a *42 de ani dela proclamarea Sa ca Domn al României tinere*.

Astfel biruitorul dela Plevna se apropie încet-încet de cei 47 ani de domnie ai nebiruitului Domn al Moldovei Stefan-Vodă cel Mare.

*

A plecat din mijlocul nostru şi cel de al treilea membru al Locotenenţei domneşti, care a pregătit venirea unui mare Domn dintr'o mare Casă domnitoare europeană, *generalul Haralambie*, care împreună cu generalul N. Golescu şi Lascăr Catargiu au guvernat până la sosirea Domnului ales.

La funerariile naţionale ce au avut loc Duminecă în 6 Aprile, a fost o asistenţă numeroasă şi frumoasă. Serviciul a fost oficiat de I. P. S. Mitropolitul Moldovei, secundat de câţiva membrii ai înaltului cler.

In numele armatei a vorbit la biserica St. Gheorghe Nou generalul *Coandă*, iar dd. *Sturdza* şi *C. Comăneanu* în numele guvernului şi a corpurilor legiuitoare. Apoi corpul defunctului a fost transportat la cimitirul Belu pe un car de tun, pe care se vedeau şi două coroane frumoase de flori naturale din partea M. S. Regelui şi A. S. Principelui Moştenitor.

Un car ce venea pe urmă era pierdut între coroanele de flori ale diferitelor instituţiuni şi ale fruntaşilor ţării.

Onorurile militare au fost date de aproape întreagă garnizoana Capitalei.

*

Se împlineşte acum un an de când începuse abia să se risipească fumul în ţară.

In ajunul sărbătorilor învierii era linişte în toată ţara, dar aceste sărbători au fost numai zile de pocăinţă, rugăciune şi nu de bucurie pentru cei răsvrătiţi.

Astăzi învierea este aşteptată cu gânduri senine şi inimi curate. Printr'o lungă şi bogată activitate parlamentară cele două camere au îndeplinit cea mai mare parte din opera de reforme, cari vor aduce, cu ajutorul lui Dumnezeu, un regim nou de viaţă odată cu învierea!

Timpul bun, rodnic prin ploi şi zile de soare, înlesneste facerea sămănăturilor, îmbogăţeşte şi înalţă lanurile, îmbrăcând toată ţara dela creştetele munţilor pleşuvi şi până 'n Dunăre, în haină nouă de sărbătoare.

M.

Intregirea salarelor învăţătoreşti.

Sub această titulă am cetit un articol în »Gazeta Transilvaniei« Nr. 12 de Dumineca, subscrisă de »B. dur.« Această corespondenţă prea adevărată, mă face şi pe mine a prinde condeiul în mână în cauza aceasta.

In acel articol se susţine, că în urma nouei legi şcolare comitetele şi sinoadele parochiale îşi sfărâmă capul în aflarea mijloacelor pentru păstrarea caracterului confesional în şcoalele noastre.

Aceasta o fi unde o fi, dar cu date pozitive pot arătă, că nu peste tot locul se întâmplă aceasta şi comune fruntaşe, ce ar putea susţinea şcoala fără ca po-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Înviere.

— Credinţa, Speranţa şi Iubirea. —

I.

> „La început erà „Cuvântul“ şi cuvântul erà la Dumnezeu şi Dumnezeu erà cuvântul.“
>
> (*Ioan Ev. cap. I. v. 1.*)

Razele dumnezeeştei tării cu viu foc străluceau printre ceriurile îndepărtatelor universuri. Prin chaosul atâtor lumi tainice şi minunate, cuprins în neguri întunecate se rărea un glob îndepărtat, o nouă arătare îngerilor Preaputernicului Ziditor.

Al şaptelea Ceriu serbà vecinica serbare al celui fără de început, şi divinele cete ale tronului dumnezeesc serviau cântând fermecător îngerescul cântec de preamărire al Ziditorului lumilor:

»Sfânt! Sfânt! Sfânt e Domnul Savaot!...

Globul acela învăscut în haina posomorâtă a nopţei întunecate, creştea tot mai mare, şi cu cât mai mult se apropia de tron prin văzduhuri, cu atât mai mult a se luminà a început, negurile dese, sure, negre dispăriau petec de petec, şi se desfăceau în nori albi strălucitori de lumina lină al celui fără de început vecinic fără sfârşit.

Cruciş curmeziş în eterele necunoscute fulgere şi trăznete dese sfâşiau chaosul, şi din vălul întunecat, eatà că la cuvântul — »*să fie*« al celui Prea Inalt, reapărù înaintea oştirilor divine cereşti, o lume nouă, o altă zidire plină de minuni, atât de frumoasă, încât tot ceriul săltà de-o dumnezeească bucurie la privirea tinerei lumi atât de minunate, unde nou soare străluceà pe nou cer alcătuit din carpita tronului lui Savaot. Nou pământ s'a născut din negurile dese, pe care acum miriadele de flori răspândeau mirosul balsamatic, unde arborii codrilor aduceau dulci poame, şi fructe răsăriau din feliuritele ierburi, isvoare cristaline adăpau vietăţile mişcătoare, o viaţă febrilă erà pe pământ, pe noua minune a celui fără de moarte. Toate vieţuiau, toate săltau, atât vegetaţiunea cât şi vietăţile fără de număr şi fără seamă, şi peste toate acelea răsunà corul miliardelor de pasări zburătoare, întrecându-se în a aduce mărire lui Dumnezeu prin fermecătorul lor glas duios şi curat. Cetele îngereşti lăcrimau de fericirea divină ce o simţiau, văzând că Savaot se bucură la vederea fapturilor mânilor sale. Şi cântau cutremurător extàziaţi:

> „Plin este ceriul
> Şi pământul
> De Mărirea Lui“!

Acest pământ, a douăsprezecea minune, — a 12-cea lume vecinic tânără să fie, că mare desfătare şi bucurie a avut Ziditorul la a lui plănuire, — şi i a dat pământului roadă, şi l'au îmbelşugat pe el cu tot feliul de dulceţuri şi frumseţuri, cu pietrii nestimate, cu fructe dulci, cu flori parfumate cu isvoare minunate, cu oceanuri de apă în cari diferite vietăţi ascultă vocea puternicilor fulgere şi trăznete, cu pasări zburătoare în văzduhuri, minunat împănate, cari cântă vecinic dulce sonor mărirea celui Prea înalt, pentru farmecile prin cari a zidit lumea nouă cu natură fără de moarte.

In chaosul tăriilor tainic se rotesc pe clipă ca tablouri lumile Ziditorului, şi arcurile cereşti des aştern culorile peste văzduhuri, iar pământul apare închinându-şi vârfurile munţilor, cu a lui curate isvoare, albie, pasări, animale, vietăţi şi vegetaţii. Iar cei trei îngeri se proşternură înaintea Dumnezeescului tron, şi aşteptau »*Cuvântul*«.

II.

> Peste aceasta, voi ridicà împotrivire între tine şarpe, şi între femeie, între seminţa ta şi a femeiei, aceea-ţi va strică capul tău, dar şi tu vei muşcă călcâiul ei.
>
> (*Moisi Cartea I. cap. III. v. 15.*)

Credinţa — Speranţa — şi — Iubirea, vecinii îngeri, căzând înaintea tronului, ridicat'au rugăciune însufleţită, cu glas sonor îngeresc:

— „Din mila milostivirei Tale Doamne Dumnezeul nostru şi al tuturor puterilor, lumilor, ceriurilor şi tăriilor, oh, mai zideşte peste această nouă fermecătoare lume minunată, vecinic tineră şi fară de moarte, zideşte un domnitor *însufleţit*, o fiinţă mai pe sus ca celelalte, ca în chip îngeresc, bucurându-se cu suflet de frumseţile minunatei lumi, a căreia bucurie oştile cereşti nu sunt în stare a-o cuprinde, să laude împreună cu noi şi cu toate lumile numele tău, cântând: „Mărire între cei de sus lui Dumnezeu“!

porul să simtă cea mai mică greutate, nici prin cap nu le trece celor chiemaţi a se cugetă serios asupra acestei chestii. In privinţa îmbunătăţirei soartei de nesuferit a bietului învăţător confesional puţini se vor cugeta serios şi de n'ar fi venit legea să forţeze aceasta, apoi mai veneau multe primăveri până şi-ar fi adus cineva aminte şi de starea nesuferită a învăţătorului. Deşi om diplomat, dedicat misiunei celei mai nobile de pe pământ, deşi toţi din toate părţile pretind cu dreptul şi fără dreptate dela el multe, totuşi nimenea nu se gândeşte şi nu voeşte a ridica starea acestui muncitor cinstit. Sunt comune fruntaşe şi cu bună stare materială, cari însă sub diferite pretexte nu voesc a se cugetă asupra mântuirei şcoalelor noastre, prin urmare a ridicării stării învăţătorului. Aşa comuna Zărneşti stă nepăsătoare, aşteptând îndrumarea Consistorului în chestia salarizării, care îndrumare ca multe altele, mereu întârzie şi nu mai vine. Aceastǎ comună bisericească, deşi e centrul tractului, stă bine materialiceşte, este împopulată de oameni deştepţi, totuşi n'a făcut nimic până astăzi. Poiana-mărului a hotărît în principiu să dea salarul nou, iar ca întâiu aşteaptă ce va face Zărneştii. Râşnovul, deşi budgetul îi permite, prin urmare fără arunc de 1 filer, ar putea satisface cerinţelor legii şi timpului în care trăim, nimic nu a făcut până astăzi. Hălchiu, Hermān etc., cari s'au lăudat cu mergerea înainte în regularea salarului, totuşi învăţătorii acelor comune nimic n'au băgat în buzunar pe baza hotărîrei comitetelor şi sinoadelor parohiale, şi de ce? Pentrucă lipseşte bunăvoinţa şi predominează invidia. Unii preoţi nu văd cu ochi buni îmbunătăţirea aceasta a salarului învăţătoresc, pentru că D-lor sunt mai mulţămiţi a vedea învăţătorii rău salarizaţi, pe cari să-i socotească de subalterni, iar nu de fraţi, dupăcum foarte la loc propune »Unirea«. din care s'a scris în Nr. 13 de Duminecă al »Gazetei Transilvaniei« sub titula: »Cum să ne scăpăm şcoalele?« Apoi Consistorul cu întreg art. XXVII din 1907. lasă pe învăţătorii nedumeriţi, nevenind cu nimic hotarît, nici în cauza instrucţiunei, nici a salarizării. Invăţătorii sunt lăsaţi de capul lor, aşa că nu mai ştiu nici ei ai cui sunt, ei cui trebue să satisfacă mai întâiu şi mai mult, dovadă este corespondenţa din Poiana-mărului, prin care învăţ. dirigent V. Muntean e timbrat ca fricos şi prea servil, pentrucă caută în instrucţiune a satisface legii. Da faci, nu-i bine, de nu faci tot aşa, deci cui să satisfaci? Legea se forţează, biserica sau mai bine zis preoţii s'ar face că aşteaptă să mântui naţiunea tu învăţătorule. Aceastǎ pretenţiune e nejustă, căci dacă naţionalitatea şcoalelor nu a mântuit o cei mai sus puşi de soarte, pe timpul proiectului, apoi învăţătorul ce va putea face, ca să nu-şi expue posiţiunea, viitorul şi soartea sa şi a familiei sale. Invăţătorul Muntean e învinuit, că face prea mult din ce pretinde legea, inv. dirigent N. Runcean şi colegul său Buta, sunt traşi în cercetare disciplinară, că nu satisfac legii, conform §. 22 din legea nouă. Deci Doamne, fără nici o îndrumare dela ai tăi; ce să faci învăţătorule, ca să mulţumeşti şi legea şi confesiunea?

Din aceste stări de nesuferit numai autoritatea şcolară superioară ar putea ajută prin un plan *premeiat* de învăţământ, care să satisfacă atât legii, cât şi contesiunei, iar în ce priveşte salarizarea învăţătorilor şi mântuirea şcoalelor noastre Ven. Consistoriu, care din rapoarte cunoaşte starea materială a tuturor comunelor bisericeşti, încă în sesiunea aceasta a »Sinodului arhidiecezan« ar trebui să hotărască, cari comune sunt silite a-şi păstrà caracterul, deci a întregi acum salarul învăţătoresc, şi cari în 1910 vor fi predate, căci e o nedreptate, făcută mai ales acelora ce şi-au ruinat sănătatea în praful şi microbii şcoalei pentru deşteptarea naţiunei, ca să fie lăsaţi pradă legii şi urmărilor ei. De ce oare un luminător al poporului, care şi-a băgat nesănătatea în corp pentru naţiune, să fie pus în penzie cu un minim de salar, şi nu cu un salar, în urma căruia şi ar putea susţinea şi ferici familia?

Acum când e vorba de mântuirea unor familii de învăţători număroase în multe cazuri, conducătorii poporului şi îndeosebi preoţii ar trebui să se desbrace de haina pătimaşe a urei şi invidiei, să dea şi ei odată dovadă de adevăraţi duhovnici şi următori ai lui Hristos, şi prin bunăvoinţă să urgeze solvirea salarului conform legii, să ia dovadă dela »Saşi«, cari au ridicat salarul învăţătorilor lor, îndată după întrarea în vigoare a nouei legi şcolare, şi să nu aştepte numai forţarea legei. E de nesuferit traiul cel mizer al învăţătorului, pe lângă scumpetea cea mare în care ne aflăm.

Cu puţină bunăvoinţă s'ar mântui soartea multor învăţători, dându-li-se salarul de acum, iar nu numai în principiu, căci cu principiul mori de foame. Prin puţină jertfă s'ar putea asigura naţiunei adevăraţi pioneri.

Această corespondenţă rog a fi reprodusă şi de alte jurnale din patrie, iar on. domni deputaţi ai Sinodului arhidiecezan sunt rugaţi cu insistinţă, ca din chestia salarizării să facă obiect de desbatere în sinodul din acest an, iar acolo să se aducă concluze hotărîte şi obligatorii pentru toate comunele, iar nu dupăcum hotărise mai înainte şi congresul naţional bisericesc, ca salarul învăţătoresc să se urce la 800 cor., unde se poate. Intreb pe toată suflarea învăţătorească, unde s'a putut?! Prin urmare unde e o singură comună, în care s'ar fi aplicat acel înalt decis??

Naţiune, de vreai să fi iubită şi sprijinită de cei mai deaproape ai tăi: pune-te în fruntea afacerii, vină cu propuneri în corporaţiunea din care faci parte, căci tu vei trage folosul.

Invăţătorul confesional.

ŞTIRILE ZILEI.

— 11 Aprilie.

Sărbători fericite cetitorilor, colaboratorilor. amicilor şi sprijinitorilor noştri şi ai cauzei, ce reprezentăm!

Prinţul moştenitor al Germaniei, după cum se anunţă din Berlin, a terminat studiile technice la Charlottenburg şi după vacanţa de Paşti el va întra în administraţie sub conducerea consilierului intim Falkenheim şi va lucra la ministerul de interne.

Nenorocirea unui Român în America. Din Canton, Ohio (America) ni-se scrie: Sâmbătă seara în 4 Aprilie a. c. la orele 7·30 a fost omorât de tramwayul (trenul electric) aproape de orăşelul Louis-Ville-Ohio Românul *Eftimie Frecup* din comuna Lisa, comit. Făgăraşului. Nefericitul, după cum se spune, a fost angajat ca lucrător la o fabrică de cărămidă din apropierea orăşelului Louis Ville, având şi un frate care lucră la o altă fabrică de cărămidă mai aproape de oraş cu două miluri. In acea seară după cină a plecat să-şi viziteze fratele. Obiceiul Românului cam aşa este: când se întâlnesc mai mulţi la olaltă trebue să se şi cinstească. Poate aşa vor fi făcut şi aceşti fraţi. Când s'a întors dela fratele său — era seara târziu — a voit să oprească tramwayul, ca să nu meargă pe jos până acasă. Făcând semn de oprire cu lemnuşe aprinse, noaptea fiind întunecoasă, iar mechanicul dela motor neobservând nimica sau ne mai având timp a opri vagonul, nefericitul, fiind aproape de linie, a fost lovit de tramwai şi aruncat la o distanţă de câţiva metri rămânând mort pe loc. Oprindu-se tramwayul nefericitul a fost ridicat şi dus în oraşul Alliance, unde a fost înmormântat din partea autorităţilor, deoarece respectivul nu a fost membru a nici unei societăţi de ajutorare şi nici bani nu s'au găsit la el. Nefericitul are acasă nevastă şi trei copii minori, a fost venit în America de vr'o 5 luni. — *Andreiu Solomon.*

Pentru combaterea ofticei. Alteţa Sa Regală, Principesa Maria a României, a trimis P. S. Episcopului Dunărei de jos următoarea scrisoare: »Tuberculoza (oftica) — una din boalele cele mai necruţătoare — se răspândeşte cu o mare repeziciune prin sate şi mai cu seamă prin oraşe. Orice întârziere întru combaterea şi stârpirea acestui flagel constitue un adevărat pericol: se impune deci o conlucrare din partea tuturor pentru binele obştesc şi iniţiativa şi ajutorul privat poate aduce un mare folos cauzei în chestiune. Pentru aceasta rog pe Prea Sfinţia Voastră a permite să se facă colecte în bisericele din oraşele eparhiei Prea Sfinţiei Voastre la serviciul deniei din seara zilei de 11 Aprilie a. c. la vremea ce ve-ţi binevoi a indica; aceasta bineînţeles după ce cucernicii preoţi vor arăta credincioşilor prin o mică cuvântare, scopul umanitar şi folositor al colectei ce urmează a se face în numele meu.«

Fapta Principesei Maria se laudă de sine.

Bucovinenii la Iaşi. Joi după Paşti, 17 c., vor sosi la Iaşi mai multe sute de Bucovineni. Oaspeţii vor sta acolo trei zile, în care timp vor vizita toate instituţiunile culturale din oraş. Pentru o cât mai frumoasă şi mai demnă primire a fraţilor bucovineni s'a constituit un număros comitet de doamne şi domni, din care notăm: I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei preşedinte de onoare; d-nii P. Răşcanu preşedinte; N. Gane, Dr. G. Bogdan, C. Climescu, C. Stere, D. N. Greceanu, Gr. Buicliu, N. Iorga, A. C. Cuza, I. Burada, Dr. Manicatide, Sumuleanu, Hurmuzescu; d-nele Maria Moruzi, Maria Hina şi soţiile membrilor din comitet.

Din Christian ni-se scrie: In ziua de 20 Aprilie st. n. a. c. a doua zi de Paştile luteranilor, corul reuniunei săseşti din Christian a arangeat o producţiune teatrală-musicală, bogată în succese. Corul mixt constătător din vre-o 40 de persoane a cântat armonios piesele »Noch sind die Tage der Rosen« şi »Waldlied«. A urmat piesa teatrală »In der Schulpause« predată de copii şcoalei, piesă în care se combate mirosul rachiului. precum şi abusul de a consuma în prea mare măsură băuturi spirtuoase. Instrucţia elevilor a făcut'o învăţătorul *Schun*, al cărui merit este, că piesa a succes atât de bine. Corul a executat apoi cu aceiaşi precisiune alte două coruri şi farza hazlie »In Civil«. Au mai urmat apoi în program încă două cântări, în cari a debutat cu mult succes tânăra Anna *Ulsek*. Corurile au fost conduse cu deosebită pricepere de rectorul şcoalei săseşti din loc Iohann *Zerelles*. După terminarea acestora o parte din fete cam vre-o 35 la număr au executat două jocuri admirabile numite »reien«. Numărosul public s'a îndepărtat dela această frumoasă si succeasă producţiune cu cu cele mai plăcute amintiri. — *N. H—a.*

Un nou trust american. S'a format un nou şi uriaş trust în Statele-Unite. El dispune de un capital de jumătate miliard de lei şi e al producătorilor de lână din ţinuturile Utah, Navada, Wyoning şi Arizona.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au mai contribuit »Casa de păstrare din Sălişte cu cotizaţia anuală de *120 cor.* şi banca »Doina« din Câmpeni *100 cor.*

Primească generoşii donatori cele mai călduroase mulţămite — *Direcţiunea şcoalelor medii gr. or. român din Braşov.*

Băile Eforiei şcol. din loc de Dumineca 13 (26) Aprilie a. c. vor fi închise. Ziua redeschiderei se va anunţa.

Adunarea generală ordinară a Corului bisericei »Sftei Adormiri« din Braşovul-vechiu s'a ţinut Dumineca trecută în edificiul şcoalei române. Un raport amănunţit vom publica în numărul viitor de Dumineca.

Primul profesor femenin. Rusia premerge tuturor statelor europene cu esemplu pentru instituirea femeilor în posturi publice. Nu de mult în Kronstadt a căpătat o doamnă dreptul aşi deschide cancelaria de advocat.

Acum se vesteşte că s'a instalat la universitatea din Moskau în postul de profesor la facultatea medicinală doctoriţa Wjera Dantscsacova ca profesor de histiologie. In Sept. noul profesor femenist îşi va ţinea discursul de inaugurare.

»Familia Română«. Ni-se anunţă, că numărul de Paşti al »Familiei Române« apare ca număr dublu (8—9) cu un bogat cuprins literar şi distractiv, cu desemne originale de Petre Bulgăraş (Paris) şi Alexandru Duma (Sătmar) şi cu frumoase modele de cusături româneşti. Prin bogăţia ilustraţiilor şi prin variaţia articolilor distractivi şi informativi *»Familia Română»* se afirmă din ce în ce mai bine, iar scriitorii bine reputaţi, cari îi dau un material ales vor asigura de grabă acestei tinere reviste un nume în mişcarea literară română.

Ca revistă pentru familie e singură la Români, stăruinţa sa fiind a se învrednici de acest nume.

Decât »Familia« veche ea e neasămânat mai bogată, totuşi abonamentul îi este *numai 10 cor anual. Redacţia Budapesta V. Strada Csaky 23.*

O nouă linie ferată în Africa. Guvernul englez examinează acuma o propunere în vederea construirei unei linii ferate între lacul Victoria şi lacul Albert, adecă o linie care va lega Oceanul indian cu Nilul, pe o distanţă de 240 kilometri.

— Voi cereţi, îngeri ai puterilor o frumoasă făptuire. Implinivoi cererea voastră fără prihană, d r Luceafărul minunilor cu toţi ortacii şi partizanii lui pe pamânt şi în al lui văzduh sunt izgoniţi pentru mândria lor, şi diavolul inimic este făpturei mânilor mele, ispiti va pe regele pământului, şi-l va trage în grele păcate, şi frumosul pământ se va cutremurà şi întunecà, — cine să chiezăşuiască, că legea mea se va cinstì în Viaţa pământească sub domnia omului şi a diavolului mândru, semeţ, purtătorul morţei, nimicirei şi a tuturor relelor?

— Fiul cu glas tare răspunse, că va luà chiezăşie pentru legea Tatălui, iar Credinţa, Speranţa şi Iubirea în rândul Serafimilor ridicau laudă celui prea Inalt, care zidi pe om dupa chipul şi asemănarea sa, făcù un rege pamântesc, căruia îi dădù împărăţie, putere şi mărire pământească, frumseţe, minte şi viaţă vecin că pe tinerul minunat pământ, cu domnie neschimbată peste toate vietăţile şi închieturile întregului nou univers.

Şi ca centru domniei pământului, îi orânduì Edenul, minunata grădină a Raiului, prin care curgea râul cristalin argintiu lat şi mare, — din a cărui isvoare au răsărit cele patru ape: *Pishon*, care încunjură întreg ţinutul în aur şi petrii scumpe bogat al Havilei, *Gichon*, care încunjură pământul Caus, al treilea *Hiddechel*, care curge prin răsăritul Asiriei, şi al patrulea *Eufratul.*

Primului om, prin iubirea sa dumnezeiască, îi dădù un soţ în luptă, ca să nu fie singur, ci ca să preamărească ambii numele celui prea înalt, şi ca să înmulţească cetele pământeşti ce aveau să lupte contra inimicului întregei minunatei zidiri nouă a tainicei lumi pământeşti.

Bucuria erà deplină în ceriu şi pe pământ, iar Adam numi cu nume toate animalele date lui spre stăpânire. toate vietăţile, plantele peste întreg rotogolul pământului.

Cuvântul a sunat cătră om:

— *Credinţa, Speranţa şi Iubirea* te-au reclamat. *Omule*, eu te-am făcut pe tine ca să domneşti peste tot pământul cu credinţă, speranţă şi iubire întru adevăr, toate acestea bunătăţi, din pământ de sub pământ, de pe pământ, aer şi apă ale tale sunt. voe liberă îţi dăruiesc peste toate acestea, — dar minte domnitoare de stăpân ţi-am dat, ca să şti, că nu toate-ţi sunt ţie de folos, ci multe spre stricăciune. Alege, — şi pentru toate acestea daruri, nu-ţi cer, decât să ţini poruncile mele, şi să lauzi asemenea îngerilor pe Ziditorul tău, să nu te laşi ispitit de inimicul întunerecului, să nu fi mândru şi fălos întru mărirea ta uitându-ţi de făcătorul lumei, asemenea îngerilor necredincioşi! Iată îngeri de pază îţi dau *Credinţa, Speranţa şi Iubirea.*

III.

Căci sufletul meu nu-l vei lăsà în sicriu, şi pe al tău sfânt nu-l vei lăsà stricăciunei.

(*David XVI. v. 10.*)

Vântul morţei atinse pământul şi fiorile s'au veştejit, şi farmecul minunatei lumi s'a perdut, şi vietăţile s'au turburat una în contra alteia, căci regele pământului, omul a greşit cu păcate îngrădind casa sufletului seu, — ispitit a fost de inimicul în chipul şearpelui, şi Dumnezeu Ziditorul şi-a întors faţa sa, de către om, când sângele lui Avel roşì ţărîna pământului răsplătire strigând la ceriu asupra fratelui său Cain.

Războiul înfricoşat al inimicului cu omul se începù. Popoarele, neamurile pământului sau turburat între ele şi globul cel odinioară curat sfânt şi neîntinat, lumea suavă, parfumată plină de farmec, minunată în vietăţile şi rostul vieţii sale ajunse locul blăstămului infectat cu sângele milioanelor de popoară ce se ucideau în lupte continue, pentru — mărire, mândrie, făloşie, invidie, şi alte păcate cumplite. Râurile, mările cu toate vietăţile lor, deveniră împăgânite, mânjite, infectate.

Oamenii începând dela cel mai mic până la cel mai mare s'au rupt cu totul dela Credinţă, Speranţă şi Iubire, ear Dumnezeu deveni pentru ei o poveste, şi astfel pe timpul celor patru împărăţii lumeşti, frumosul pământ, ajunse sub domnia totală al diavolului, iar făpturile dumnezeeşti ale omenirei erau torturate fără de speranţă a mai crede în iubirea de oameni a lui Dumnezeu.

Tulburatu-s'au ceriul şi pământul întru neadevăr domnind diavolul şi chinuind omenirea.

Sub lanţuri şi obide zăceau chinuite neamurile pământului, — şi prorocii proroceau mila ceriului. dacă se vor întoarce necredincioşii la Credinţă, desperaţii la Speranţă, răuvoitorii la Iubire.

Şi când pierdut erà omul pentru totdeauna, pe când popoarele şi neamurile

Un protest. Sub titlul acesta am publicat în numărul trecut dublu o manifestaţie a mai multor învăţători şi învăţătoare din districtul Clujului în favorul demisionatului profesor de pedagogie din Gherla A. Domide. Instructoarea dela Năsăud Virginia Grivase se plânge acum, că numele i-s'a pus sub acest protest fără ştirea sa. Dăm loc scrisoarei D-Sale sperând că numai din eroare, nu cu intenţiune, a ajuns numele acestei instructoare între cei ce au protestat. Iată scrisoarea:

Mult On. Redacţiune! In Nr. 76 din 4 (17) Aprilie a. c. al ziarului Dvoastră, am cetit un »*Protest*« al aderenţilor fostului prof. prep. din Gherla Anton Domide subscris de mai mulţi învăţ. între cari spre cea mai mare mirare şi nedumerire a mea, observai şi numele meu.

Nu înţeleg cum s'a făcut aceasta, după ce eu n'am nici un fel de cunoştinţă despre acel »Protest«, ca autorii lui astfel să poată abuza de sentimentul de drept etic şi de bunăcuviinţă al cuiva.

Recunosc munca cinstită şi zelul manifestat de prof. A. Domide, pentru ridicarea neamului rom. din acele părţi — dar necunoscând motivele amovărei Dumnealui şi neavând nici un fel de cunoştinţă despre acel Protest, nu mă pot identifica cu cuprinsul lui.

Comunicându-vă acestea spre rectificare, Vă mulţămesc şi înainte pentru bunăvoinţă şi Vă rog să primiţi asigurarea deosebitei mele consideraţii. Năsăud, la 21 Aprilie 1908. *Virginia Grivase* înv. conf. gr. cat.

Apel!

Către M. St. Familii braşovene române.

In zilele de 17 şi 18 Aprilie a. c. st. v. conform ordinului conzistorial din Sibiiu, se vor ţinea conferenţele anuale învăţătoreşti, din tractele: Braşov, Bran şi Treiscaune, în Braşov.

Cu alte cuvinte vin să se întâlnească micii apostoli ai şcoalei noastre române din aceste trei tracte şi împreună să se consfătuiască, că ce direcţiune sau cale au să ia în viitor pentru educaţia şi instruirea tinerelor mlădiţe ale neamului încredinţate lor spre nobilitare, mai ales în timpurile critice, prin cari trecem.

Aceştia *fără nici o pretenziune* cer găzduire dela noi numai pentru o singură noapte (Joi spre Vineri, săptămâna luminată), sau mai bine zis: cerem noi pentru ei, după ce puterile noastre proprii nu pot satisface *pe deplin* îndatorirea aceasta, fiind numărul lor prea mare, faţă de modestele noastre puteri.

Drept aceea subscrisul corp învăţătoresc dela şcoalele noastre primare de fetiţe şi băieţi din loc îşi ia voie a face nobilul apel către M. St. familii braşovene, ca acelea, care pot, să binevoiască *a găzdui câte unu sau doi* dintre aceştia Acele inimi largi şi nobile, care s'ar afla îndemnate a asculta modestul nostru apel şi a găzdui pe careva în înţelesul amintit, sunt rugate a se adresa pe ori ce cale cât mai curând: sau la una dintre direcţiunile şcoalei noastre primare sau D-lui *N. Furnică*, învăţător la şcoala de fete, care este încredinţat deadreptul din partea noastră cu afacerea aceasta nobilă. In firma credinţă că M. St. Familiil braşovene române ne-au înţeles pe deplin, Vă rugăm a deschide usile acestor mici apostoli ai culturii româneşti, ca şi bunul Dumnezeu să Vă deschidă la vreme uşile împărăţiei cerului, *„Căci celce primeşte pe unul dintre cei mai mici ai mei, pe mine mă primeşte în casa sa“.*

Braşov, 9 Aprilie 1908.

Cu înaltă stimă

Corpul învăţătoresc dela şcoalele primare de băieţi şi de fetiţe din loc.

Uciderea guvernatorului Galiţiei Potocky.

In numărul de Vineri 4 (17) Aprilie a. c. am adus ştirea despre omorul politic, al cărui jertfă a fost contele Potocky. Azi vom adauge unele amănunte pentru cetitorii noştri interesante relative la această tristă şi îngrozitoare faptă, nemai pomenită până acum în monarchia noastră.

Atentatorul după ce a tras cele 4 focuri de revolver asupra lui Potocky, a zis: »Iată-ţi răsplata pentru nedreptăţile săvârşite faţă de Ruteni«. Ucisul a mai trăit vr'o 2 ceasuri după atentat, făcând dispoziţiile din urmă pentru familia sa şi luându-si rămas bun cu duioşie dela copii şi soţia sa.

Atentatorul era student, fecior de preot si cumnat cu un deputat rutean din dieta dela Viena. Cauza de căpetenie, care l'a îndemnat pe studentul Sicinsky a ucide pe guvernatorul, a fost că acesta a făcut totul, ca la alegerile făcute pentru dieta polonă să nu iasă rutenii în număr mai mare cum ar fi putut ieşi, dacă nu uneltia ucisul împotrivă. Ba cei mai mult, s'a făcut moarte de oameni, cari nu voiau să dea glasul lor Polonilor, pe care îi sprijinea guvernul ţării.

Mama ucigaşului a mărturisit la poliţie, că ea a ştiut de planul fiului său şi ia şi dat curagiu să meargă înainte, ba i-a dat şi bani.

Tovarăşii lui Sicinsky, studenţii, precum şi trei surori ale lui, au fost arestaţi. Una dintre surori a spus că mama ei sufere de nervi, că un frate şi-a luat viaţa tot din pricina nervilor.

Când Sicinsky a înteles că şi mama sa e în arest, a început să plângă cu amar tânguind pe biata sa mamă nenorocită.

La tribunal, unde a fost ucigaşul ascultat din nou, se zice că fără sfială a zis: »Am omorât pe Potocky ca să dau pildă celui ce va urma după el«.

Se spune, că studenţii ruteni din Lemberg au avut de gând a face un conduct cu facle în cinstea lui Sicinsky — dar poliţia i-a oprit.

Despre Potocky, spun unele foi, că ar fi fost om bun şi drept, altele, că a fost rău de tot şi tiran, nedrept chiar şi cu servitorii săi. El avea o avere de 200 de milioane coroane şi un venit anual de 8 milioane.

Intre studenţii poloni şi ruteni se întâmplă zilnic frecări. Polonii au atacat o casă, unde se găsiau rutenii şi aceştia au tras focuri de revolver asupra mulţimei adunate în stradă.

După o ştire mai nouă mama lui Sicinsky e hotărâtă să nu mănânce de loc, ca să moară de foame.

Situaţia fondurilor năsăudene.

— Epilog. —

Se dau în viaţă lucruri şi împrejurări precare, ce de multe ori silesc pe om, contra voinţii şi naturelului său chiar, să iasă pe teren, pentru a lămuri o situaţie încurcată, pentru a clarifica o cestiune de interes public ori privat, pentru a face prin discuţii obiective, fundate, să fie scos în relief, să iasă la iveală adevărul şi dreptatea

Aceste motive şi numai acestea, triumful adevărului şi dreptăţii, m'au făcut, ca fiu al acestui ţinut şi ca unul ce stau în serviciul fondurilor şcolare grăniţereşti năsăudene, în serviciul culturii şi educaţiunei neamului meu, să clarific, prin doi articoli apăruţi în „Rev. Bistr.“ opinia publică românească asupra netemeiniciei proiectului fatal al d-lui prefect, Simion Pop, prezentat şi cetit de acesta, cu multă vervă, în şedinţa comitetului fondurilor din 17 Octombre 1907, proiect, ce cuprindea în sine o sumedenie întreagă de propuneri nefericite, făcute într'un moment nenorocit pentru dânsul, cari propuneri azi, abia după câte-va luni, le regretă, le simţeşte — cred, — cu amar.

Sunt prea convins, că prin cei 2 articoli, apăruţi în n-rii 3 şi 4 ai „Revistei Bistriţei“ a. c. mi-a succes a reduce „în faţa opiniei publice la adevărata lor „valoare“... acel „memorabil proiect de propuneri şi „remedii“ al d-lui prefect, iar opinia publică românească a-o pune în poziţia a judeca, întru cât prin alegerea d-lui Simion Pop de prefect „economic“ s'a făcut o bună achiziţie pentru fondurile noastre şi şcoalele susţinute din ele.

Dacă d-l prefect n'a înţeles în deajuns rostul lămuririlor mele, date fără preocupare şi în mod obiectiv, numai şi numai în interesul mare al fondurilor grăniţereşti năsăudene, precum şi a instituţiunilor sale culturale, dacă d-l prefect în loc să-şi fi recunoscut păcatul şi prin tăcere să fi lăsat să se îngroape în întunerecul uitării această cauză urâtă, ce produce faţă de dânsul pretutindenea decepţiune, desiluziune complectă, — a aflat din contră de consult a suscita din nou aceasta cestiune şi încă într'o nouă coloare şi în mod provocător, — cu atât mai rău pentru d-sa.

A greşi, ştim cu toţii, e lucru omenesc, a-ţi recunoaşte greşeala e virtute, a persevera însă într'o greşeală recunoscută, este lucru imoral, este lucru criminal.

Deci revenind la obiect, anticip, că voiu fi foarte scurt, însă, prea cred, destul de lămurit, chiar şi pentru d-l prefect.

Dela început declar însă, că la poveşti, de pe vremea lui Moş-Noe, poveşti fără nici o combinaţie ori „nex cauzal“, nu reflectez.

Bună-oară: povestea cu „naia“ lui „Noe“ e o poveste, în cazul de faţă, de prost gust şi nepotrivită nici pentru „1001 nopţi“...

Află însă totuşi, d-le prefect, că „naia“ n'avea rost să fi fără „Noe“, după cum fondurile din Năsăud fără şcoale, n'au nici un rost de a fi

„Naia“ fără „Noe“ nu se îneca, ce e drept, după cum fondurile din Năsăud, fără d-l prefect nu vor peri; din contră — susţin mulţi — vor înflori, vor progresa conform menirii sacre, date lor, de fericiţii noştri părinti.

A susţinea şi mai departe, după cum apare din „Reflexiuni“ („R. B.“ nrii 10 şi 11 a. c.) subscrise de prefectul năcăjitelor fonduri năsăudene, d-l Simion Pop, că: „efectul şcoale-„lor existente (gimnaziul şi şcoalele „fundaţionale din Năsăud, Borgo-„Prund şi Monor) asupra obştei po-„porului nostru este *disparent*, că din-„tre toate corporaţiunile, ce stau în „legătură cu fondul şi se susţin din „acesta, *personalul administrativ* (am-„ploiaţii dela fonduri) *este de cea mai „mare însemnătate pentru fond*“ etc. etc. este ceva în sine nemodest şi disgustător.

Iar ca să ilustreze asertiunea sa bolnavă de mai sus, d-l prefect continuă cu mult cinism (citez):

„Personalul administrativ este „chemat a îngriji de naia, ce duce „pe Noe, dela *priceperea* şi sârguinţa „acestuia atârnă mântuirea aceleia“... etc., prin urmare dintre toţi *„petenţi“* (astfel numeşte d-l prefect pe profesorii şi învăţătorii, cari îşi primesc plăţile dela fonduri) cei mai îndreptăţiţi a cere plăţi *mari* dela fonduri (aceasta e preocupaţia de căpetenie a d-lui prefect) este, după d-l prefect, personalul administrativ, „al căruia lucru *este neasemănat mai gingaş decât al celorlalţi petenţi*“...

Am citat anume acestea puternice „argumente“ ale d-lui prefect pentru a scoate în relief ideile şi principiile, de cari e condus dânsul în gospodăria sa la fondurile *şcolare* năsăudene şi a convinge opinia publică românească şi pe toţi aceia, cari au legături cu aceste fonduri şi le zace la inimă mântuirea lor şi existenţa şcoalelor noastre, că rămânerea, suferirea şi mai departe a actualului prefect, a acestui „Burdiaa al fondurilor năsăudene, în frunte“

---

toate îşi zideau temple cu altare pentru idoli străini, pe când nu mai era în lume nici urmă de Credinţă Speranţă şi Iubire, atunci mila şi Iubirea divinului Creator se reîntoarse spre fapturile manilor sale, şi chizeş s'a pogorât pe pământul infectat şi mânjit de păcate.

S'a cutremurat globul, căci Fiul lui Dumnezeu trup luând, cu piciorul său iau atins ţărina scăldată în sângele blăstămului; din temelie s'au mişcat încheieturile pământului când ziditorul său călcă pe el. Inarmat a venit Puternicul mântuitor, cu *Credinţă, Speranţă şi Iubirea sa cea nemărginită.*

Cutremuratu-s'a inimicul, cu toţi sateliţii şi mai marii sei, şi încercat'a diavolul încă prin Irod, al perde pe regele Judeilor, când se născu în Vifleemul Judeei. — O, dar scris a fost, *că femeia va nimici capul şarpelui,* — şi Mântuitorul lumei trei zeci de ani împărţi darul dumnezeeştilor sale învăţături. treizeci de ani izgoni şi bătu strivind puterea diavolului, slăbindu-l pe el şi întărind omenirea în *Credinţă, Speranţă şi Iubire.*

IV.

Că aşa a iubit Dumnezeu lumea, cât şi pe fiul seu cel unul născut l'a dat, ca tot cel ce crede întru el să nu piară, ci să aibă viaţă vecinică.

(*Ioan Ev. cap 3. v. 16.*)

Nori deşi şi negrii acoperiau ceriul de asupra Jerusalimului, iar pe muntele Golgota se zariau încă în amurgul serei trei cruci înfipte în pământ, la cea din mijloc o femee îmbrăţişă lemnul, despletita, varsând rauri de lacrimi în suspine îndurerate, căci sus răstignit erà, şi pironit cu cuie tirane de fer fiul seu, al omului, fiul lui Dumnezeu, pe capul său avea cunună de spini, încins cu brâu de rug şi cu suliţa străpuns în coastă. din care sânge şi apă a curs Şi fierbinte curgea sângele lui Isus văpsind lemnul crucei în roşie coloare de foc. şi Maria simţia în inima ei suliţi otrăvite, şi femeia simţià muşcăturile crâncene, ranele înveninate de şarpe o duriau.

Cumplite răni, cumplite suliţi pentru inimă de mamă, aleasa de Dumnezeu, ca împărăteasă a vecinicului adevăr, milă, iubire, credinţă şi speranţă. Mortale au fost rănile, dar numai până când a strigat chinuitul, şi restignitul Fiu dumnezeesc cu glas tare zicând:

— „Părinte! În mânile tale îmi dau sufletul meu!“

In acest moment un întunerec orbitor se făcù, globul pământului se cutremură înfurtunând din temelie universul întreg şi despicându-se catapiteazma templului în două de sus până jos, o spaimă şi teroare se aşeză în inimile străjilor şi a sutaşului, căci munţii şi-au desfăcut peptul crepând stâncile în trăznete groaznice, iar pământul şi-a aruncat morţii afara, — căci războiul cumplit s'a terminat, căci Fiul lui Dumnezeu a repus şi surpat deavolul, iadul şi puterea lui, — femeia a nimicut capul şarpelui.

Christos adevăratul Dumnezeu. Credinţa. Speranţa şi Iubirea neţărmurită a rupt lanţurile întunerecului, a răpus puterea *răului.* a adus lumina întru întunerec să lumineze şi întunerecul nu o-a cuprins.

A treia zi a înviat din morţi a înviat ca un Dumnezeu fără de moarte, căci scris erà: „Sufletul meu nu-l vei lăsà în mormânt, şi trupul meu spre stricăciune“.

* * *

1908 ani sunt dela acestea mari întâmplări. Impăraţii, popoară, ţări şi mări au disparut de atunci, iar crucea, steagul învierii Mântuitorului lumei, au ajuns armă puternică contra şarpelui. al inimicului, care încă tot ne mai ţine în robie trupurile, casa sufletului mântuit de dătătorul lui.

Creştinii adevăraţi, cari cred şi mărturisesc, cari simt şi văd cari sunt convinşi pe deplin, că sufletele lor sunt curat scăpate de puterea, de lanţul inimicului, cari urmează cu sfinţenie poruncile viului Dumnezeu, aceia serbând cea mai mare sărbatoare a lumei, ceriului şi pământului, extaziaţi de *Credinţa* în Dumnezeu. *de speranţa în viaţă vecinică, de iubirea* de aproapelui şi-a tot cei frumos şi bun, cu drag se salută:

Christos a înviat!

Cu dragoste şi iubire doresc, ca asemenea iubitului nostru neam românesc, drept credincios creştin să-i învie adevărul dumnezeesc să se nimicească puterea inimicului său, ca în deplină credinţă, speranţă şi nemărginită iubire îmbrăţişându-ne să ne mângâiem drept îndreptând „Cuvântul adevărului“!

Christos a înviat!
Adevarat c'a înviat!

I. Rodina.

administrației fondurilor, este o primejdie permanentă pentru aceste fonduri și scumpele sale instituțiuni culturale.

Când cutează un om, în calitatea sa de prefect al fondurilor — numiască-se acela Simion Pop sau ori cum — a scoate prin publicitate lucruri intime, secrete, ale fondurilor și a-le prezenta, ca tot atâtea denuncieri perverse, streinilor în cea mai neagră și murdară coloare, când fără cea mai mică mustrare de conștiință susține acela, că școalele noastre scumpe, idealul strămoșilor noștri și al nostru sunt astăzi de o importanță *disparentă*, că acelea consumă tot venitul fondurilor (țără a rămânea, se vede, nimica pentru mărirea plăților amploiaților dela fonduri, — acest ideal al d lui prefect), când acesta prin publicitate susține că personalul administrativ este de cea mai mare însemnătate pentru fond, că prin urmare: gimnaziul și școalele normale din Năsăud, trebuesc reduse, ciungărite, iar școalele din Borgo-Prund și Monor sistate cu desăvârșire, ca fiind „*superflue*“ când d-l prefect după o activitate... de abia un an, de când e în fruntea fondurilor, se prezintă ținutului cu astfel de buchet de „reforme“ salutare și „argumentațiuni“ puternice, accentuez din nou, că rămânerea și mai departe a d-lui prefect în fruntea administrației fondurilor, este o primejdie permanentă pentru înflorirea școalelor noastre, mai mult încă, pentru existința lor chiar.

Astăzi, când din toate colțurile locuite de Români, se aud strigăte pentru salvarea și mântuirea școalelor noastre, când fruntașii și conducătorii neamului nostru, îngrijorați de soartea acestor școale se adună se sfătuesc pentru a aviza la mijloacele necesare pentru *salvarea* școalelor noastre amenințate, pentru susținerea și înflorirea lor, pe când zilnic cetim în foi despre sacrificiile enorme, ce le prestează poporul nostru pentru școala sa, — pe atuncia dela Năsăud un singur glas urât, ca și de cucuvae, glasul d lui prefect, cobește a stricare și *pustiire* de școale românești.

„Argumente“: școalele sunt de o importanță „disparentă“; lumea de azi comdamnă sistemul de învățământ *mediu* numit gimnaziu clasic; la școala fundațională din Năsăud sunt prea mulți învățători, deci trebuesc „penzionați“; sistarea școalelor din Borgo-Prund și Monor nu va fi așa simțită, căci acolo sunt și altfel de școale, școala de stat.. iar ca argument, de o genialitate rară: personalul administrativ, amploiații dela fonduri *sunt de cea mai mare însemnătate pentru fond...*“

Și când toate acestea le cetești, negru pe alb, ca tot atâtea enunciațiuni solemne ale dlui prefect, simțești un fel de compatimire, nu întru atâta pentru acest om, cât mai mult pentru soartea și viitorul acestor fonduri prea mult încercate.

Dar pentru D-zeu, să vedem cine este acel „personal administrativ“ al fondurilor năsăudene, despre care d-l prefect, întocmai ca broasca 'n baltă, umflându-se .. esclamă: „acesta (personalul administrativ) este chemat a duce naia lui Noe..., dela priceperea și sârguința acestuia atârnă mântuirea ..“ etc. etc., când toată lumea pe aicea știe, — și de fapt așa e, — că rolul personalului administrativ (amploiații fondurilor), afară de postul de secretar, se reduce aproape la *nula*, că acest personal administrativ nu are absolut nici o sferă de activitate independentă, că întreaga activitate a acestui grozav personal, se reduce la rolul de „dutevino“ și că dânsul din inițiativă proprie absolut nimica nu poate executa, ci numai pe baza hotărârilor și concluzelor comisiunei administratoare, care singură este responzabilă și moral și material

Iată rolul mare, „neasămuit de mare“ al acestui personal administrativ și în special rolul d lui Simion Pop, în postul de prefect, care post a fost creat sub era lui Bánffi ca post de căpătuială, iar ni i d-cum ca o necezitate, dovadă că grănițerii dela conducerea fondurilor se ocupă azi cu ideia sistării acestui post, devenit într'adevăr *superflu*, de prisos.

Și după toate acestea să mai reflectez eu oare la „argumentele“ d lui prefect, înșirate în „Rev. Bistr.“ sub titlul „Reflexiuni“, și să le analisez în special, când ele se combat prin sine însuși și se condamnă *da capo* de opinia publică și de cel mai competent factor în conducerea și administrarea fondurilor năsăudene, de însuși *comitetul fondurilor?*

Comitetul fondurilor în adunarea sa generală, ținută la 30 Martie a. c. a dat lecția meritată d-lui prefect, Simion Pop. care în loc de „aplause“ și „aprobări“ (la cari să provoacă d-l prefect), a secerat... *apostrofări* și *desaprobări* unanime

Iar pentru a se vedea câtă iritație și revoltă sufletească a produs în întreg ținutul „proiectul de reforme“ al d lui prefect, o dovedește în mod real *protestul* energic, subscris de *peste 1500 familii grănițerești din Valea Bârgăului și Monorului*, protest înaintat comisiunei și comitetului fondurilor din Năsăud, ca un fel de strigăt de alarmă și verdict desaprobător față de activitatea și noul curent inaugurat de actualul prefect în administrația fondurilor năsăudene.

Dacă d-l prefect n'a înțeles încă sau nu vrea a înțelege, că în urma acestui verdict grozav de infierător... și categoric desaprobător al comitetului fondurilor poziția d-sale la aceste fonduri a devenit, dacă nu imposibilă, dar foarte sdruncinată, — e cestiune de suscepere, de educație chiar.

Și după toate acestea, să mai reflectez eu, la urmă, oare și la acele erupțiuni nervoase ale d-lui prefect, la adresa subscrisului „grănițer“, bună oară: „iscălești numele de grănițer, pe care nu-l meriți“ (poate pentru că am luat în apărare cauza școalelor din Borgo-Prund și Monor, pe cari d l prefect vrea să le înghiță cu ori-ce preț, pentru a-și face d-sale și amploiaților săi plăți mari), apoi „n'ai meritat nici un răspuns“ etc., prea cred marele public cetitor mă va ierta a fac comentarii la astfel de „floricele“ de stil... și „argumente“ ziaristice .., cari denotă până la evidență gradul de nervozitate al autorului.

Las' dar d le prefect „economic“ pe bravii grăniteri dela *Arcole* să-și doarmă 'n pace somnul vecinic, căci a lua pe buze... în deșert, numele lor sfânt, este o insultă, este o profanare!

1500 de nepoți ai acestor falnici grănițeri dela Arcole, prin protestul energic, înaintat adunării generale a fondurilor, în 30 Martie a. c. ți au zis, ca un fel de ultimatum:

Lasă 'n pace d-le prefect, gimnaziul fala și mândria noastră, să-și urmeze neconturbat înalta sa misiune culturală față de neam; lasă școalele fundaționale cu nume bun, cu renume istoric, dela Năsăud, Borgo-Prund și Monor, să-și indeplinească în mod normal, — conform testamentului fericiților noștri părinți fundatori, — rolul mare și nobil ce-l au, de a contribui la luminarea și deșteptarea pe toate terenele a poporului nostru din aceste văi!!

Un grănițer.

Numărul nostru jubilar.

Pedeci neprevăzute, provenind mai ales din împrejurarea, că în fața destinațiunei ce am dat'o ulterior venitului curat, care va rezulta din abonamentele la numărul jubilar, am fost necesitâți de a înmulți *edițiunea cu alte câteva mii de exemplare*, numărul jubilar va putea să apară numai pe la finele lunei Aprilie st. v. *Ziua aparițiunei se va face cunoscută publicului cetitor cu opt zile înainte.* Observăm, că ediția festivă va cuprinde și numeroase ilustrațiuni. Toate acestea, având în vedere că tipografia noastră dispune numai de modeste forțe, au pricinuit amânarea, care, credem firm, nu va altera nici cât de puțin interesul cel mare manifestat de numeroșii noștri abonați, pentru acest număr jubilar.

In urma duplificărei ediției suntem în pozițiune de a *primi abonamente, în tot timpul până la aparițiune.*

Prețul este în *Austro-Ungaria* 1 coroană de exemplar (pentru neabonați), iar în *România* și străinătate 2 coroane de exemplar.

Venitul curat din abonamente va întra la *fondul jubilar pentru ajutorarea ziariștilor și a scriitorilor români dela noi.*

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 24 Aprilie. Conferința episcopilor catolici s'a întrunit azi aici pentru a lua în discuție raportul comisiei delegate pentru a stabili contribuția singuraticelor episcopii. Se crede, că conferința va aproba raportul comisiei, așa încât proiectul de lege despre *sistemizarea congruei va putea fi prezentat dietei încă în cursul primăverei.* Completarea salariilor preoțești va urma de la 1 Ian. 1909.

Budapesta, 24 Aprilie. Conferința partidului naționalist slovac a avut loc eri la Turocz-Szent-Marton. La această conferință au luat parte deputații partidului și toți fruntașii. S'a discutat cestiunea organizației partidului în nordul Ungariei și s'a hotărât o agitație întinsă în favoarea votului universal. Partidul a recunoscut că ziarele sale sunt: acela de sub direcția deputatului Milan Hodza, „Slovenski Tizdennik“, acela de sub direcția deputatului Paul Blaho, „Ludove Novini“ și acela care apare în Turocz-Szt-Marton, „Narodne Novini“.

Activitatea

Asociațiunei meseriașilor noștrii.

Raportul general al „Asociațiunei pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor Români meseriași din Brașov“ cetit în adunarea generală din ăst an.

Onorată adunare generală!

Despre gestiunea anului 1907 ne luăm voia a Vă prezenta următorul raport:

Pentru rezolvarea tuturor agendelor ce au obvenit în acest an de gestiune, comitetul a ținut 11 ședințe.

Ca și în trecut, așa și de astădată, ne-am nizuit cu toată seriozitatea și am muncit cu râvnă și desinteres ca să ne putem degaja în mod demn de greaua sarcină, ce ne-am luat-o asupra-ne, primind a sta în funtea unei instituții, de cea mai indiscutabilă valoare pentru neamul nostru românesc. N am silit după cea mai bună chibzuință, ca să contribuim cât mai mult la realizarea scopului acestei instituții și să-i chivernisim cât mai bine avutul, ce ni-s'a încredințat spre administrare.

Din cele ce urmează on. ad. gen. are posibilitatea și ocazia de a cunoaște și aprecia munca noastră de un an.

Scopul de căpetenie al asociațiunei noastre — pe cum se știe — este: să formăm meseriașii români și să i sprijinim. Intru realizarea acestui scop comitetul nostru a făcut tot, ce i-a stat în putință: a plasat ucenici pe la diferiți măiestrii harnici în Brașov, i-a ajutorat, i-a supraveghiat, instruat și controlat, ca la timp să se facă din ei meseriași buni și români de inimă.

1. Plasarea ucenicilor.

Până acum plasarea ucenicilor din partea asociațiunei noastre se făcea așa, că se angaja o persoană oarecare, care de regulă făcea parte și din comitet și aceasta îndeplinea serviciile de plasare și îngrijitor al asociațiunei: avea să caute locuri pentru băieți, să-i plaseze, să încheie contractul cu măiestrul, să-i supraveghieze, să-i controleze și să aplaneze divergențele dintre măiestrii și ucenici. — Fiind aceasta o muncă, pe care unul singur — mai ales dacă alta îi este ocupația principală — pe lângă cea mai mare bunăvoință nu e posibil s'o îndeplinească așa, ca să aibă rezultate satisfăcătoare și apoi voind comitetul să-și cunoască mai bine ucenicii, pe cari îi ocrotește, în ședința sa din 6 Sept. n. 1907 a conclus, ca pe viitor aceste două servicii să se separe și plasarea să și-o ia asuprași înșiși membrii comitetului perondându se și atunci deja și-au luat asuprași această sarcină pe timpul din 1 Oct. n. 1907 — 1 Aprilie n. 1908 și din 1 Aprilie v. 1908 — 31 Septemvrie n. 1908 dnii Ilie Savu și Eugen Precup, rămânând, că de aci înainte și ceialalți membrii din comitet să se angajeze benevoli la această muncă.

In anul 1907 sau plasat cu contracte în regulă 46 de ucenici la următoarele branșe: 7 lăcătuși, 5 zidari, 4 măsari, 4 croitori, 3 zugravi, 3 văpsitori, 4 cismari, 2 compactori, 2 rotari, 2 ferari, 2 măcelari, 2 lemnari, 2 sculptori în piatră 1 bărbier. 1 mecanic, 1 pantofar și 1 cojocar.

Cu totul s'au aflat în Brașov la finea anului 1907 233 de ucenici români plasați în următorul chip:

34 pantofari, 34 zidari, 25 lăcătuși, 17 croitori, 18 mecanici, 15 cismari, 22 măsari, 11 lemnari, 7 zugravi, 7 măcelari, 6 tipografi, 4 ferari, 6 văpsitori, 4 cojocari 2 strungari, 4 sculptori în peatră, 4 compactori, 2 bărbieri, 1 pitar, 1 argăsitor, 1 curelar, 1 tapețier, 1 fotograf, 3 rotari, 1 pălărier, 1 cârnățar și 1 dogar.

După cele expuse mai sus, privind numărul ucenicilor plasați în 1907, v'ar părea, că prin modificarea făcută de comitet în privința plasărei ucenicilor, nu se ajunge la rezultatul, la care ar trebui să ne așteptăm. Asta însă numai la aparență și dacă numărul ucenicilor plasați în acest an e mai mic ca al celor din anii precedenți cauza este următoarea: Mai bine puțini dar buni, decât mulți dar slabi e deviza, de care se călăuzește comitetul nostru la plasarea ucenicilor. Știm cu toții năcazurile și greutățile, cu cari trebue să țină piept meseriașul din ziua de azi mai ales dacă nu știe sau știe puțină carte. De aceea comitetul nostru ține ca să plaseze ca ucenici, cât se poate, băieți, cari au absolvat cel puțin 4 clase primare și și dintre aceștia pe alese; pentrucă ce ne-ar folosi o droaie de meșteșugari, cari în urma creșterei lor defectuoase și a lipsei de cultură intelectuală în loc de lamura ar ajunge proletarii neamului!? Și să recrutezi ucenici așa dupăcum îi dorim noi nu e lucru tocmai ușor, pentrucă la noi încă nu s'a ajuns acolo, ca oamenii să știe prețui îndeajuns meșteșugurile și să le îmbrățișeze cu drag. Se găsesc băieți, cari absoalvă 2—3 clase gimn. sau reale și apoi sunt siliți să-și întrerupă studiul, dar Doamne ferește să-i poți îndupleca să se aplice la vr'o meserie și să iasă oameni din ei. Preferă să ajungă pieritori de foame încurcând vremea în cazul cel mai bun ca scriitorași pe ici sau pe colea.

In fine se găsesc foarte greu ucenic și din cauză, că pretenziile unor părinț față de măestrii sunt cam exagerate s'a lansat în timpul mai nou prin gazete și a fost acceptată de publicul mare idea că ar fi destul ca timpul de ucenicie să fie numai de 3 ani și în acest timp măestrul să provadă pe ucenic cu de toate. Astfel de cazuri ne-au obvenit în timpul mai recent și fiindcă atari locuri nam găsit, băieții au abzis de a să face meseriași.

(Va urma).

Călătorie misionară.

Cluj, la 16 Aprilie n. 1908.

Prea stimate D-le Redactor!

Vă rog respectuos, să binevoiţi a da loc în preţuita »*Gazetă*«, ce o redigeaţi, următoarelor împărtăşiri:

In virtutea normativului de serviciu al preoţilor militari, aceştia au se facă în tot anul, de comun în postul mare, în circumscripţiunea lor aşa numite călătorii misionare, spre a mărturisi pe ostaşi şi a-i cumineca şi spre a-i întări cu sabia spiritului, adecă cu puterea cuvântului D-zeesc în legea strămoşească şi în acelaşi timp spre a-i însufleţi întruîmplinirea grelei, dar frumoasei chemări militare.

La ordin mai înalt, a venit la *Cluj* în săptămâna trecută, pentru mângăerea sufletească a ostaşilor greco-orientali, preotul militar *Nicolau Fizeşianu* din Braşov, care deplin conştiu de chemarea sa şi de rândul acesta şi-a făcut datoria cu un adevărat zel apostolic şi s'a afirmat cu toată demnitatea.

Inainte de mărturisire, a ţinut credincioşilor săi Marţi, în 7 Aprilie n. a. c. la 3 ore p. m. în biserica gr. or. română din loc o cuvântare acomodată, pregătindu-i astfel pentru vrednica împărtăşire cu sfintele Taine, îndemnându-i la pocăinţă şi la practicarea virtuţilor creştine. In ziua următoare apoi a început cu mărturisirile, cari au durat până inclusive Sâmbătă în 11 a l. c. st. n.

Cu aceste funcţiuni sacre însă susnumitul preot militar încă nu şi-a considerat rolul de terminat, ci a ţinut să-şi încheie într'un mod demn misiunea avută în garnizoana din oraşul nostru cu un serviciu divin solemn, respective cu celebrarea s. liturghii efeptuită Dumineca, în 12 Aprilie n. a. c. în oarele antemeridiane, la care au fost de faţă toţi ostaşii gr. or. staţionaţi aici şi conduşi la s. biserică în sunetele muzicei militare a regimentului de infanterie ces. şi reg. Nr. 62, care muzică a ezecutat atât la venirea la biserică cât şi la reîntoarcerea ostaşilor din casa lui D-zeu între altele şi câte-va marşuri frumoase româneşti, cari păreau a electriza formal pe tinerii voinici oşteni, căci bucuria şi însufleţirea lor — la auzul cântecelor atât de bine cunoscute — se putea ceti din feţele lor vesele.

La s. liturgiă a oficiat pe lângă numitul preot militar şi fratele d sale, tinărul şi simpaticul preot-capelan din *Pesac*, *Victor C. Fizeşianu*, un distins ceremonier din Bănat, care cu vocea sa sonoară, undulătoare şi duioasă a stărnit sentimente de adevărată evlaviă în inimile credincioşilor.

Punctul de culminaţiune la serviciul divin însă a fost cuvântarea bine întocmită şi bine simţită a preotului militar *N. Fizeşianu*, care cu avânt oratoric a reînprospetat în memoria ostaşilor binevoitoarele sfaturi şi poveţe, ce li vor fi dând părinţii lor, când au plecat la cătăniă schiţând pe scurt, dar în trăsături marcante greutăţile, ce le întimpină şi cu cari are să lupte ostaşul în viaţa militară şi accentuând jertfele, la cari trebue să fie pregătit în tot momentul pentru tron, patrie şi pentru binele obştesc. Continuând arată, că tocmai aceste jertfe 'l fac pe ostaş vrednic de considerare şi respect înaintea tuturor oamenilor de bine. Vorbeşte apoi oratorul de scopul măreţ şi de înalta menire ce o are armata, ceea-ce trebue să umple de legitimă mândrie pe fie-care ostaş şi trebue să-l stimuleze în mod puternic la împrinirea conştienţioasă a datoriei şi la aducerea jertfelor celor mai mari, când o reclamă aceasta binele ţării şi interesele tronului.

Drept impuls şi mai eficace pentru împlinirea datorinţelor militare se provoacă vorbitorul la antecesori, la fraţii, părinţii, moşii şi strămoşii lor, cari au fost ostaşi de frunte şi de model atât în timpul de pace, cât şi în vreme de războiu, şi cari prin prestaţiunile lor recunoscute şi la locurile cele mai înalte au servit totdeauna spre fala şi mândria nu numai a trupei, ci şi a neamului din care au făcut parte etc. etc.

Inchee apoi cu o frumoasă rugăciune, invocând ajutoriul lui D-zeu la păzirea dreptei credinţe, la păstrarea fidelităţii către tron, la observarea subordinaţiunei faţă de superiori, şi la împlinirea cu scumpătate a tuturor datorinţelor împreunate cu chemarea militară, ca astfel ostaşul să se facă vrednic şi de buna răsplată vremelnică şi vecinică a lui Dumnezeu.

Nu trebue să o spun, că aceasta instructivă cuvântare ascultată cu o incordată atenţiune, a făcut o adâncă impresiă asupra ostaşilor prezenţi, cari au eşit din biserică mai înălţaţi cu suflelul şi cu inima, şi cari de sigur că-şi vor aduce încă multă vreme aminte de frumoasele sfaturi primite şi sper, că vor căuta a le şi urma spre lauda lor şi spre mândria noastră a tuturora.

Am să notific încă, că vre-o câţi-va tineri dintre inteligenţa din localitate prin armonioasele şi melodioasele lor cântări rituale, încă au contribuit foarte mult la ridicarea solemnităţei bisericeşti, ce s'a terminat cu imnul împărătesc executat cu toată preciziunea de către muzica militară.

Multumindu-vă înainte de ospitalitate şi asigurându-vă de deosebitele consideraţiuni, ce vă păstrez, semnez cu distinsă stimă:

Tunarul din Dumbrău.

Maşinele şi roata.

Toată lumea ştie ce se chiamă maşină. Cu toate acestea se poate ca maşina şi instrument să fie acelaş lucru. Câte odată şi maşina şi instrumentul fac acelaş lucru, de pildă avem: satârul sau tocătorul pentru tocat carne şi este şi maşină de tocat carne. Avem ciocan de sfărîmat piatră şi avem şi maşină de sfărîmat piatră. Avem maşină de pisat piper şi avem şi piuliţă de pisat piper. Avem maşină de stricat nuci sau alune şi putem strică nuci sau alune cu o petricică. Astfel am putea zice că petricica este şi ea, dacă nu o maşină, cel puţin un instrument. Şi dacă şi petricica poate fi numit instrument, atunci vedem că tot ce ia omul în mână, ca să şi uşureze munca, este instrument. Iară când istrumentul face treaba ori serviciul mai deplin, atunci îi zicem maşină. Aşa noi putem să tocăm carne şi cu maşina şi cu satârul, dar când tocăm cu satârul, trebue s'o tot potrivim cu mâna, adunându o mereu şi întorcându-o, pe când dacă o tocăm cu maşina, atunci ajunge ca s'o punem numai în maşină şi apoi să învârtim la masină până iese toată tocată. Şi la sfărîmat piatra cu ciocanul: dacă o turnăm în maşină, atunci maşina ne-o dă sfărîmată gata, cât voim de gros şi de mărunt, nefăcând alta cum decât învârtind sau mişcând maşina, pe când ca să sfărîmăm piatra cu ciocanul, trebue să umblăm cu mâna şi să luăm fiecare piatră, să-i căutăm loc, să o aşezăm bine ca s'o putem lovì şi apoi s'o lovim cu ciocanul, iar după ce am lovit odată şi am sfărîmat'o în două trei bucăţi, pe urmă trebue să luăm fiecare bucată şi s'o aşezăm, s'o lovim şi s'o sfărîmăm.

De aci se vede, că maşina economiseşte mai multă muncă decât un instrument, precum şi un instrument economiseşte mai multă muncă decât mâna. Căci cu maşina de pildă sfărîmăm piatră mai repede decât cu ciocanul, iar cu ciocanul sfărîmăm mai repede de cum am sfărîma cu mâna goală. Cu mâna goală nici nu ştiu cum am putea să sfărîmăm o piatră. Dacă am izbì piatra noastră d'o piatră mai mare, atunci piatra cea mare ne-ar servì ca instrument şi singura deosebire ar fi, că în loc să dăm oarecum cu ciocanul în piatră noi am da cu piatra în ciocan.

Şi ce puţin lucru îţi pare că iei o piatră şi strici o nucă, şi cu toate acestea e un lucru aşa de mare, că printr'însul se deosebeşte omul de animal sau mai bine zis animalele de om, căci animalele nu se servesc de instrumente.

Ba, prin instrumente se deosebesc şi oamenii de alţi oameni. Sălbaticii de pildă se deosebesc de oamenii civilizaţi fiindcă sălbaticii se servesc de instrumente foarte simple sau chiar proaste: cuţite şi topoare de piatră, suliţi de cremene. Dar ce deosebire între cuţitul lor de piatră şi briciul nostru!.. şi suliţa de cremene şi suliţa noastră de oţel! De maşini nici nu e vorbă, că n'au.

Oamenii cari se slujesc de maşini sunt ieşiţi din sălbătăcie; aceia nu mai sunt sălbatici, ci barbari ori pe jumătate barbari.

Şi cari sunt maşinile barbarilor ori jumătate barbarilor?

Una din maşinile cele mai răspândite este carul sau cotiga, adecă maşina de cărat.

Cea mai mare descoperire omenească, după împrejurările în cari se găsea omenirea, cât şi după puterea de gândire care se cerea, este roata. Şi instrumentul, pe urma căruia şi cu ajutorul căruia s'a făcut cea mai mare schimbare în lume şi in viaţa oamenilor este tot roata.

Roata a ajuns aşa de întrebuinţată şi e aşa de trebuitoare, că nici nu-şi poate face cineva o maşină fără roată; ba când zici maşină, chiar îţi închipui o mulţime de roţi şi roticele.

Negreşit, că dacă oamenii n'ar fi descoperit roata, atunci întreaga omenire n'ar fi ajuns să facă atâtea lucruri, câte are astăzi.

Am putea zice, că toată civilizaţia vine pe urma roţii.

Gândiţi-vă ce maşină poate lucra fără roată, şi la câte lucruri slujeşte roata.

„Albina". *Th. D. Speranţă.*

Producţiuni şi Petreceri.

Din incidentul adunării generale a *despărţământului Mediaş—Ibaşfalău* a »Reuniunii învăţătorilor români din arhidieceză, se aranjează Marţi a treia zi de ss. Paşti (28 Aprilie st. n. 1908) în sala cea mare dela hotel »Strugur—Traube« în *Mediaş*, o aleasă »Producţiune teatrală« urmată de dans. Inceputul la 8 oare sara. Venitul curat e destinat în favorul bibliotecii despărţământului învăţătoresc. Preţul de intrare: Locul I. de persoană 2 cor., de familie (3 membri) 5 cor. Locul II de persoană 1 60 b, de familie (3 membri) 4 50 b Locul III. de persoană 1 30 b., de familie (3 membri) 3·50 b. Loc de stat de persoană 1 cor. Galeria 80 bani. Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

Program: 1. »Imnul Invăţătorilor«, cor învăţătoresc. 2. »Decebal către popor«, de G. Coşbuc, decl. de d-l Mihailă Tătar, inv. 3. »Cinci capete într'un cap« sau »Taia Sandu din Urlaţi«, comedie într'un act de * * *. 4. »Barbu Lăutaru«, cânticel comic de V. Alexandri, predat de d-l Izidor Dopp. 5. »Un cias căpitan«, piesă teatrală în 2 acte localizată de d-l Nicolae Baciu, pictor.

Societatea de diletanţi români „Progresul" din Făgăraş, vă invită la »Producţiunea Teatrală« ce ve va aranja Marţi, în 15 (28) Aprilie (A treia zi de paşti) 1908, în sala dela »Hotel Paris« (Sorea) în Făgăraş. Preşedinte: Dr. Ioan *Şenchea*, v.-preşedinte: Dr. Titu *Perţia*, cassar: Ioan *Dejenariu* secretar, Matelu C. *Jiga*. Inceputul la 8 oare seara precis. Venitul curat este destinat pentru fondul societăţii. Suprasolvirile se primesc cu mulţumită şi se vor cuita pe cale publică. Bilete să capătă înainte la »Furnica«, precum şi sara la cassă. Program: »Nepotul răsfăţat. Farsă în 5 acte. După o traducere a lui Ioan St. Şuluţiu, prelucrată de T. V. Păcăţian.

Curatoratul bisericesc gr. cat. din Caşva (Kásva) invită la »Reprezentaţiunea teatrală«, împreunată cu cântări şi dans, ce o va aranja Luni în 27 April st. n. (a doua zi de Paşti) în localul şcoalei gr. cat. din Caşva sub conducerea dlui Florian Pop, învăţ. substitut. Venitul caurat este destipentru înfiinţândul cor şi reuniune de femei din Caşva. Inceputul precis la 8 oare sara.

Program: 1. »Cuvânt de deschidere« rostit de preotul local Simion Zehan. 2. »Carul cu boi«, cor în 3 voci, executat de pruncii şcolari. 3. »Despre beţie«, trialog, rostit de trei băeţi şcolari. 4. Piesa: »Ruga dela Chiseteu«, comedie poporală într'un act cu cântece şi joc.

Societatea sodalilor români „Lumina" din Braşov invită la producţiunea şi petrecerea colegială, care se va ţinea Luni, în 14 Aprilie st. v. 1908 (a doua zi de Paşti) în sala hotelului „Central" Nr. 1. Inceputul la 8 ore seara. Dirigent dl N. *Oancea* învăţător. Intrarea de persoană cor. 1.20. Bilete se pot căpăta la membrii societăţii şi seara la cassă. NB. Ofertele marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor chita publice.

Programa: 1. Muzică. 2. „Pe-al nostru steag"‥, marş, cor bărb. de T. Popovici. 3. Declamaţiune. 4. „Hora ostaşilor", cor de dame de Th. Georgescu. 5. Declamaţiune. 6. „Mitutico of!". cor mixt de N. Oancea. 7. Teatru: a) »*Zăpăciţii*«, comedie într'un act după A. de Kotzebue, localizată de Teochar Alexi. b) »*Peatra din casă*«, comedie într'un act de Vasile Alexandri.

Tinerimea română din Morlaca invită la producţiunea declamatorică teatrală, ce o va aranja Luni (a doua zi de Paşti) în 27 Aprilie st. n. 1908 în sala şcoalei din loc. Venitul curat e destinat pentru scopuri şcolare.

Biblioteca musicală:

Note pentru voce şi piano.

I. Vidu: Au apărut în Tipografia diecezană din Arad următoarele: „Negruţa", cor mixt cu soli de Tenor-Sopran. Preţul 1 cor. 50 fileri (2 Lei).

„ „ „Coasa", melodie poporală. Prelucrare şi armonizare. Preţul 60 fileri.

„ „ „Logojana" pentru o voce şi pian. Preţul 1 cor. 50 fil.

„ „ „Preste deal"… Cor mixt cu soli compus pe motive din muzica poporală rom. Preţul 1 cor. 50 fileri

T. Lugojanu: „Cântări bisericeşti" pentru slujbe ocazionale din Molitvelnic (Evhologiu) ş. a. Preţul 8 coroane.

„ „ „De ducă"… Cor bărbătesc, pe motiv poporal. Preţul 1 coroană.

Se pot procura prin librăria „Gazetei Transilvaniei", Braşov.

Din Biblioteca Societăţii »*Sleaua*« (Bucureşti, Institutul de arte grafice I. St Rasidescu) a apărut N-rul 15 cuprinzând: **»Românii de peste Carpaţi«** de I. Russu Şirianu, şi N-rul 16 cuprinzând: **»Românii şi Dacii«** de Dr. I. Lupaş. Preţul 15 bani.

MULTE ŞI DE TOATE.

Las că m'am ras

Un ţigan înbogăţindu-se şi el a plecat să se rază. Pe drum 'şi zise: »Unde să mă raz? Să mă raz la răzătorul împăratului!«

Pe drum se intâlneşte cu un Român. Românul oprindu-l 'l întrebă că unde se duce? Dar ţiganul 'i răspunse cu mândrie: »mă duc să mă raz la răzătorul împăratului«.

Românul, care tocmai din intâmplare găsise o ruptură de bleau pe drum, 'i zise: »Eu sunt răzătorul împăratului«.

Ţiganu-'l întrebă: Ce cei de ras Românico?

Românul 'i răspunse: »Cinci lei.«

Ţiganul 'i dete cinci lei şi... Românul al naibei cum e el... se apucă ca să-i rază cu acea ruptură de bleau, ear după ce-l hărtănise de o parte şi după ce-l răsbise durerea întrebă iar pe Român: »Ce ceri de ras Românico? »Cinci lei«. »Da de lăsat?... »Zece«... răspunse Românul. Românul luând şi pe cei 10 lei 'i puse în pungă şi 'şi căuta de drum.

Ţiganul scăpând dela ras cu 15 lei, căci deh! îl răsese bărbierul împăratului, o rupse la fugă şi trecând pe lângă o stână, vede de departe un cioban, care vermuia o capră; şi el auzind capra zbierând, credea că este vre-un alt ţigan, care se rade şi zicea întru sine: »cum îl rade ca pe mine, ca pe mine!

In timpul acesta ciobanul ridicându-şi ochii în sus zări pe ţigan şi începu a-i striga: »Mă ţigane: Na caş!«

Ţiganul neînţelegând ce zice şi crezând că-l chiamă să-l rază, ocoli pe departe şi răspunse ciobanului: Las că m'am ras! Las că m'am ras!!

*

Intâlnirea ţiganilor.

Danciu se întâlneşte odată cu Dură, amândoi colegi de cort şi'i spune că el n'are nevoe de sărăcie, că are frate pricopsit.

Când tei duce prin Bucureşti, să te abaţi şi prin Ploeşti, că frati-meu e la Craiova. Este nalt ca caşu şi alb ca bradu, şade în mijlocul oraşului de marginea zăvoiului şi are un cortel (haină) lung de se târăşte după el; când şade jos de 3 palme nu se ajunge 'n spate de către soare-răsare, mânică la cortel nu are şi de către soare apune nu a avut de unde pune; de către ţara ungurească cine a stat să'l mai cârpească; cortelu pe faţă e numai aţă şi pe dos e mai petecos, că aşa e neamul nostru boeros. Să'i spui multă sănătate de la mine o golătate, că şi despueţii vin pe urmă; de mâncare să nu te vaiţi, că toate hambarele după moşie sunt ale lui, dar a lăsat cheile în păstrarea boerului dela moşie. Poţi să înghiţi cât îi putea, în traistă de nu'i avea. Şi vezi când oi pleca să nu uiţi a cere o bucăţică de auftomobil, că am să pui la cloşcă să scoată pui că a auzit d-na mea dela vătaful nostru Călin.

»Haz. Sat.«

Banca de asigurare »Transsylvania«.

Sub prezidiul preşedintelui, a deputatului dietal Dr. Wilhelm Bruckner sen. s'a ţinut în 12 l. c. în sala magistratului din Sibiiu a 40-a adunare generală ordinară a băncii generale de asigurare mutuală »Transsylvana« fiind foarte cercetată.

Preşedintele propune ca verificatori şi scrutinatori pe dnii Iuliu de Bardosy inspector reg. de şcoale în pensiune şi pe dl Eugen Rummler, farmacist, cari sunt aleşi cu aclamaţiune.

Din raportul consiliului direcţional ce s'a presentat, sunt de remarcat următoorele date:

In ramul incendiu premiile s'au urcat dela cor. 344.549·71 la coroane 349.434·28; valorile asigurate dela cor. 94 975·294 la c. 95.816·412.

După acoperişe să împart din valoarea asignată şi anume: sub acoperiş tare C. 68,902·558; sub acoperiş moala C. 18,638·943; sub acoperiş de paie C. 5,861·368, şi sub cerul liber C. 2,413·525. — Dupăce asigurările sub acoperiş tare s'au urcat din nou, asigurările sub cerul liber s'au redus, cauza reducerii este recoalta slăbuţă din anul trecut atât ca cantitate cât şi ca calitate în comitatele sud-ungare.

Pagubele de incendiu au fost mai puţine ca în anul precedent, atât cât priveşte numărul lor, cât şi ca sumă de despăgubire. Au fost 370 cazuri de daună faţă cu 389 din anul 1906, şi suma licuidată a exigeat cor 211,570·68, mai puţin cu cor. 5830·72, ca în periodul anului precedent de afaceri. Până la sfârşitul anului au ajuns la plată cor. 189 158·68 din care cor. 76.323·71, adecă 40%, au fost acoperite prin reasigurări.

Contul de viriment al secţiei I. pentru asigurări de foc se încheie, după achitarea intereselor părţilor fundamentale de cor. 5.4% cu un excedent de cor. 2846·85.

In secţia asigurărilor asupra vieţii s'au liberat 677 poliţe cu un capital asigurat de cor. 1,266.600. După detragerea cazurilor de decis şi a stornărilor cum şi a rescumpărărilor de poliţe, starea tuturor asigurărilor pe viaţă a fost la 31 Decemvrie 1907: 9044 poliţe despre cor. 9,882.454. — Faţă cu anul premers să prezintă un spor de 787 poliţe. Venitul din premie s'a urcat la suma de cor. 390.619·08 iar dobânzile şi chiriile caselor au fost de cor. 73.359·40, ceeace înseamnă un spor de cor. 4421.41 faţă de anul anterior. Mortalitatea a fost nefavorabilă şi suma plătită pentru despăgubiri a fost de cor. 162,203·07. Pentru capitale asigurate pe termin şi ca zestre s'au solvit cor. 104.700. — Rezerva de premii şi transporturile s'au urcat la cor. 1,378.030.85. — Contul de viriment al ramurei viaţă să încheie în urma căderei cursurilor la efecte numai cu un câştig de cor. 1169·81 calculat după achitarea intereselor părţilor fundamentale de 5.4%.

In numele comitetului de revizuire contabilul şef Ios. Lissai comunică pe urmă, că consilul de supraveghiare a examinat minuţios registrele, bilanţul, cassa şi efectele initutului găsindu-le în ordine atât raportul direcţiunei, cât şi al comitetului de supraveghiere cât şi propunerile acestuia au fost primite fără nici o discuţie, dându-se descărcarea cuvenită asupra bilanţului prezentat de direcţiune şi de comitetul de supraveghiare.

Al treilea punct al ordinei de zi l'a constituit alegerea pentru întregirea consiliului de direcţiune. Eşind din acesta după vechime primarul orăşănesc I. Drotleff, a fost reales prin aclamare. In locul dlui C. de Hannenheim, care în consideraţia bătrâneţelor ş-a depus mandatul, a fost chemat în direcţiune directorul şcoalei reale R. Briebrecher. La alegerea comitetului de supraveghiare au fost realeşi prin aclamare domnii: Iosif Lissai, contabil-şef; Ad. Fonn sen. Dr. A. Bock prim fişcal comitatens iar ca membrii suplenţi: Gustav Meltzer fabricant şi V. Fincu.

Presidentul comunică pe urmă, că propuneri nu au întrat la direcţiune. In sfârşit s'au tras la sorţi obligaţiunile nrii 708,10 7 şi 2228, cari să vor plăti la 1 August 1908 şi cu aceasta adunarea generală s'a închis.

Poşta Redacţiunei.

D-lui *A. Solomon* în Ohio. Primim cu plăcere. Salutări.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branişte

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à **10 fileri** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.